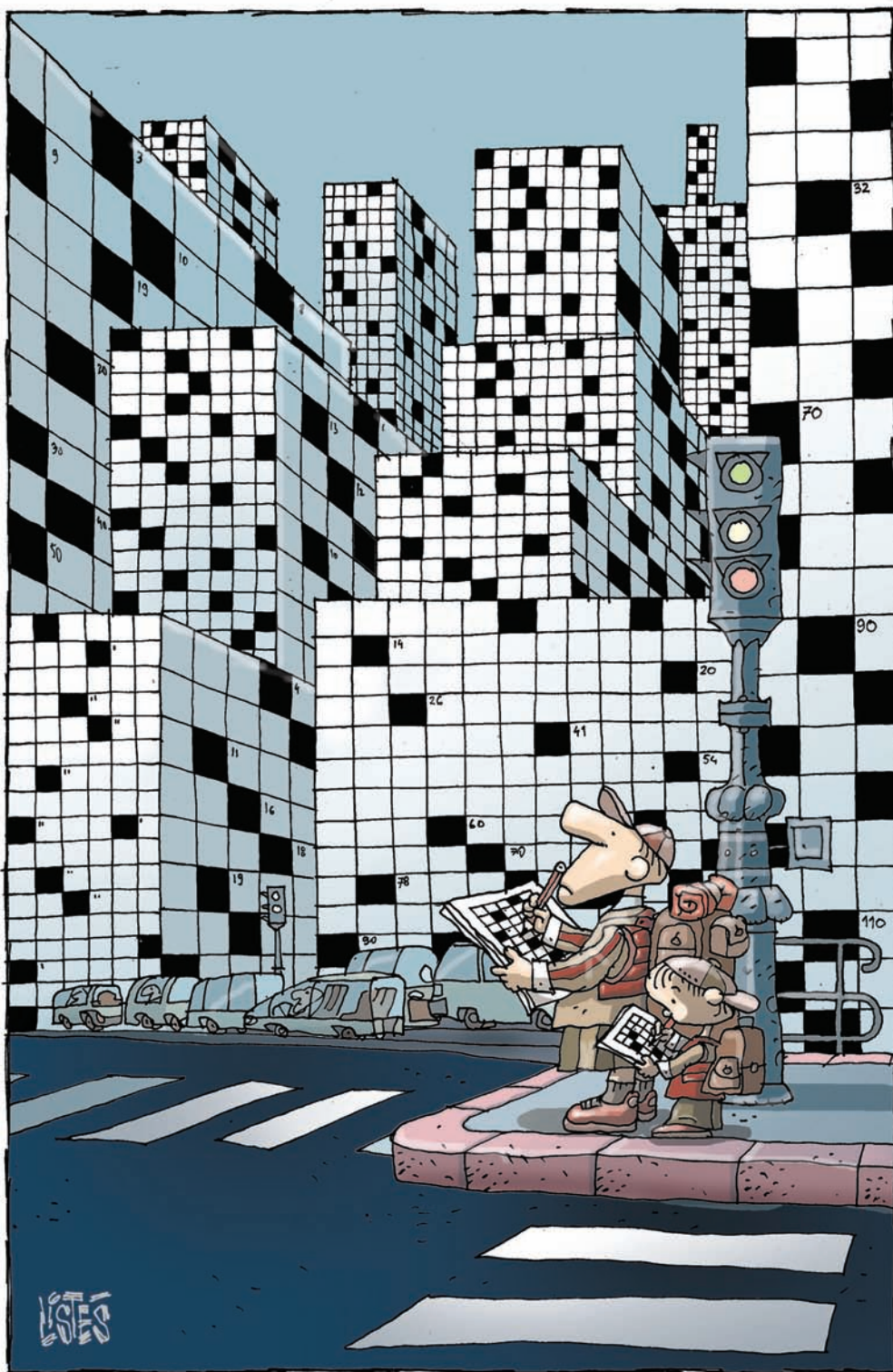

KARIKA 071

glasilo Hrvatskog društva karikaturista prosinac 2011.

3rd International City Complexities Cartoon Contest 2010, Teheran (Iran):
Prva nagrada, Nikola Listeš

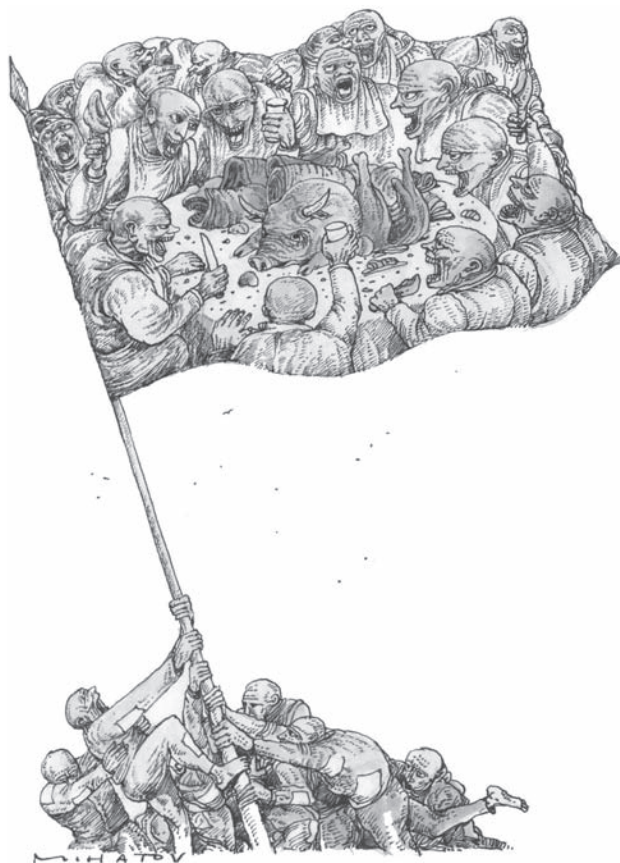
OSCARfest 2011, Osor: Prvo mjesto, Damir Novak
tema: slobodna

Spirito di Vino 2011, Udine (Italija):
Druga nagrada, Emil Strniša

SADRŽAJ

- 4 Hrvatska karikatura u Norveškoj
- 6 Godišnja izložba članova HDK
- 7 16. Međunarodna izložba karikatura Zagreb 2011
- 8 Nasreddin Hodža 2011
- 9 In memoriam: Josip Ćosić Agramer
- 10 SITNICE...
- 11 Ivan Haramija Hans
- 12 Karikature Emanuela Vidovića
- 17 SITNICE...
- 18 Izložbe...
- 19 SAINT JUST DE MARTEL
- 20 SA SVIH STRANA...
- 25 ODJECI S FESTIVALA
- 26 TABLICA FESTIVALA

4. Izložba karikatura Lastovo 2011:
Prva nagrada, Mojmir Mihatov

IMPRESSUM

Izdavač:
Hrvatsko društvo
karikaturista
Savska 100
10000 Zagreb

Telefon:
(01) 4923 673
(samo četvrtkom
od 19 do 21 sat)

E-mail:
hrvdrukar@gmail.com

Žiro-račun:
2360000-1101453975
kod Zagrebačke banke

Glavni urednik:
Zdenko Puhin

Grafički urednik:
Predrag Raičević

Uredništvo:
Ratko Maričić
Milan Lekić
Zdenko Puhin
Davor Trgovčević
Nikola Plečko
Nataša Rašović
Ivan Šarić

Dizajn i prijelom:
MEDIAVEKTOR
Studio za
grafičko oblikovanje

HRVATSKA KARIKATURA U NORVEŠKOJ

U galeriji karikatura Avisstegnernes Hus u turističkom gradiću Drobaku kraj Osla, održana je izložba hrvatske karikature, na kojoj se po prvi put u nekoj od skandinavskih zemalja, predstavilo 39 autora iz Hrvatske sa stotinjak karikatura.

Izložba je organizirana u suradnji Hrvatskog društva karikaturista i Hrvatsko-norveškog društva, a otvorena je 10. rujna u jednoj od mnogih galerija u tom gradiću, klasičnoj norveškoj drvenoj kući tipičnoj za Drobak i elitne četvrti Osla. Drobak je omanje turističko mjesto uz Oslo kao npr. Samobor uz Zagreb, poznat među ostalim i po kući Djeda Mraza (ili Djeda Božićnjaka, kako je tko navikao) sa puno turista ali i umjetničkih galerija. Tajnica galerije bila je uvjerenja da će izložbu za vrijeme njenog trajanja vidjeti veliki broj ljudi, obzirom da je izložba bila postavljena sve do kraja listopada. To se i obistinilo, izložbu je vidjelo oko 1.400 posjetitelja (od toga oko 270 učenika i studenta).

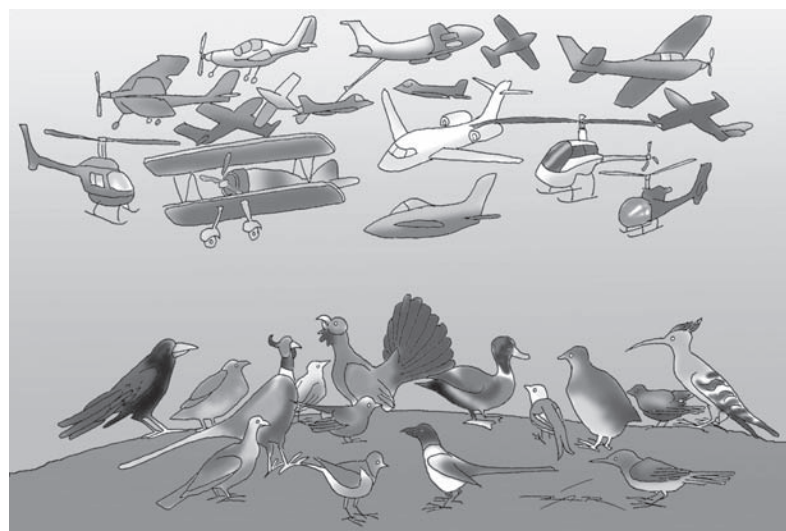
Uz predstavnike galerije, izložbu su otvorili Torbjørn Barslett, predsjednik Norveško-hrvatskog društva, Tomislav Zoričić predsjednik Hrvatsko-norveškog društva, Davor Trgovčević predsjednik Hrvatskog društva karikaturista i Danijela Pavičević-Krajač iz hrvatskog Veleposlanstva u Oslu.

Dopredsjednik Hrvatskog društva karikaturista Milan Lekić-Lex, koji se specijalizirao za brzopotezne portretne karikature, na otvorenju je nacrtao čak četrdesetak gostiju, a predstavljena su i hrvatska vina te turistički propagandni materijali o Hrvatskoj.

Nakon otvorenja izložbe u norveškim novinama objavljeni su pohvalni članci o izložbi, te kako postoji mogućnost da se nakon zatvaranja preseli u Švedsku, kao i da se norveški karikaturisti predstave u Hrvatskoj.

Na izložbi su predstavljeni autori: Midhat Ajanović, Perica Brandić, Frano Cebalo, Željko Cerić, Miroslav Georgijevski, Ivan Haramija, Miroslav Gerenčer, Ljubica Heidler, Roko Idžojtić, Marko Ivić, Nenad Janković, Borislav Josipović, Dragutin Kovačević, Krešimir Kveštek, Milan Lekić, Nikola Listeš, Žarko Luetić, Branko Medak, Mojmir Mihatov, Čedomil Mišković, Živko Nimac, Damir Novak, Miloš Panić, Stanko Patekar, Darko Pavić, Ivica Pezo, Željko Pilipović, Svetislav Pinjuh, Petar Pismestrović, Zdenko Puhin, Srećko Puntarić, Nataša Rašović, Oto Reisinger, Ivan Sabolić, Emil Strniša, Ivan Šarić, Nik Titanik, Davor Trgovčević i Božidar Vukelić.

U katalogu su na norveškom i engleskom jeziku predstavljeni životopisi Hrvatskog društva karikaturista i Hrvatsko-norveškog društva, te dana

4. Izložba karikatura Lastovo 2011:
Treća nagrada, Žarko Luetić

Lørdag 10. september kl 14.00

Utstillingen åpnes av
en representant
for den kroatisk ambassaden

10. september til 30. oktober 2011

Åpent alle dager kl 12.00–16.00. Mandag stengt

Avistegnernes Hus
DROBAK
Avd. Akershusmusseet

SENTER FOR TEGNING & YTRINGSFRIHET

Lindtrubbakken 1, 1440 Drobak

Telefon: 64 93 67 85

E-post: post@avistegnernes.no

Web: www.avistegnerneshus.no

kratka povijest hrvatske karikature koju je napisao dr. sc. Frano Dulibić koji radi kao izvanredni profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Bavi se istraživanjima hrvatskog slikarstva prve polovice 20. stoljeća, poviješću karikature i ilustracije u Hrvatskoj te odnosima slikarstva i karikature, stripa, fotografije i drugih medija (high and low art).

Izložba hrvatske karikature u Norveškoj organizirana je uz potporu Ministarstva kulture i Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija.

Frano Dulibić: HUMOR HRVATSKIH KARIKATURISTA

Prilikom prvog predstavljanja karikaturista i karikatura iz Hrvatske u Norveškoj treba krenuti od osnovnih informacija o povijesti karikature u Hrvatskoj. Prvo razdoblje od 1846. do 1900. godine omeđeno je godinom nastanka prve za Hrvatsku značajne karikature i prvom fazom razvoja karikature u humorističnim časopisima, ponajprije vezanim uz časopise Hrvatske stranke prava. U to vrijeme karikaturama dominiraju političke teme. Drugo kratko razdoblje od 1901. do 1905. godine prijelazno je razdoblje, koje su obilježili karikaturisti i časopisi koji su u znatnoj mjeri podigli standard likovne kvalitete karikature i ilustracije u odnosu na prethodno razdoblje. Prenošenje karikatura iz njemačkih ili austrijskih časopisa također je utjecalo je na podizanje likovne kvalitete karikatura. Treće "zlatno" razdoblje, od 1906. do 1940. godine, započelo je objavljivanjem najutjecajnijeg humorističnog lista Koprive u Zagrebu te dovršeno gašenjem istoga na pragu Drugog svjetskog rata. U istom razdoblju u Splitu djeluje splitski krug karikaturista orijentiran na portretnu karikaturu kroz humoristički list Duje Balavac (1908. - 1923.).

Razdoblje Drugog svjetskog rata obilježava pad kvalitete i produkcije karikatura te ideološka obojenost kroz uglavnom ljevičarsku, partizansku orijentaciju. Od 1945. godine s prekidima izlazio je humoristički časopis Kerempuh sve do sedamdesetih godina. Iako je Kerempuh bio pokrenut od karikaturista ljevičarske orijentacije, urednici su redovito morali od cenzora tadašnje Komunističke partije Jugoslavije dobiti dozvole za objavljivanje svakog pojedinog broja. Istodobno, dnevne novine objavljivale su situacijsku karikaturu koja je problematizirala svakodnevnicu običnog građanina i njegove obitelji. Nakon što je Ico Voljevića (1922. – 2008.) u Kerempuhu stvorio lik nazvan Grga i između 1950. i 1955. godine ga povremeno objavljivao, od 1955. do 2000. dogodovštine tog lika izlazile su svakodnevno u dnevnim novinama što je najvjerojatnije jedan od najduljih neprekinutih serijala u svjetskoj povijesti karikature. Slično se dogodilo i sa popularnim i dugovječnim likom nazvanim Pero kojeg crta Oto Reisinger od 1961. godine u dnevnom listu Vjesnik, u početku povremeno, a kasnije svakodnevno, sve do danas. Takve karikature bile su toliko popularne da su mnogobrojne čitatelje dnevnih novina naviknule da čitaju od posljednje stranice gdje bi prvo pročitali Grgin ili Perin duhoviti komentar a tek onda nastavili s pravim vijestima. Nastavak na tu tradiciju svakodnevnog objavljivanja karikatura u dnevnim novinama predstavljaju dvojica karikaturista, Srećko Puntarić (r. 1952.) sa serijalom Felix i Nikola Plečko (r. 1974.) s likom Štefice. Njihovi crteži i danas izazivaju pozornost široke publike.

Najnovija povijesna faza karikature u Hrvatskoj počinje nastankom Hrvatske države 1991. godine jer su se od tada uvjeti u izdavaštvu znatno izmijenili. Dok je sloboda izražavanja porasla, kvaliteta svih medija a posebice tiskanih izdanja je padala, a u posljednje vrijeme osjetan je i pad naklada. Trend sve manjeg zanimanja novina i časopisa za karikaturu koji je započeo osamdesetih godina dvadesetog stoljeća, nastavio se kroz posljednjih dvadeset godina do danas. Svjesni tog negativnog trenda, hrvatski karikaturisti su 1985. godine osnovali Hrvatsko društvo karikaturista koje uspješno afirmira karikaturu u Hrvatskoj i inozemstvu. Da nema ovakvog Hrvatskog društva karikaturista, koje, među ostalim, organizira godišnje izložbe, međunarodne natječaje te izdaje bilten, karikatura u Hrvatskoj bi gotovo nestala.

Iako se Norveška i Hrvatska nalaze na dva različita kraja Europe, s drugačijim tradicijama, klimom i mentalitetima naroda, kada se pogledaju karikature koje dolaze od hrvatskih karikaturista, može se vidjeti da je većina crteža inspirirana temama koje su nam zajedničke, odnosno globalne. Svaki pojedini karikaturist ima drugačiju crtačku vještinu a različiti su i rukopisi, ali teme, humor i poante karikatura (uglavnom bez riječi) su takve da ih može razumjeti većina naroda na ovom ugroženom planetu. Cjelokupna iskvarenost naše civilizacije ogleđa se u karikaturama s temama nepravde, neprirodnih socijalnih razlika, ratova, ekoloških katastrofa, pretjerane urbanizacije, hiperpotrošačkog društva, zabavne industrije, turizma i sporta. Sve to govori koliko je svakodnevica na ovom planetu postala slična velikom broju ljudi (ukoliko nije riječ o izrazito siromašnima i gladnima).

Humor hrvatskih karikaturista upozorava na postojanje mnogobrojnih paradoksa naše civilizacije koji su svakog dana sve brojniji i sve veći, a otpor nehumanom civilizacijskom trendu je preslab i gotovo da ne donosi nikakve rezultate. Stoga karikatura usprkos marginaliziranosti hrabro i dalje prkosi i nastupa kao medij koji pročišćava stvarnost i svijest ljudi jer na krajnje pristupačan i svakome razumljiv način omogućuje da u vizualno duhovitom i izrazito sažetom obliku dobije poruku koja predstavlja ogledalo vremena i nas samih.

GODIŠNJA IZLOŽBA ČLANOVA HDK

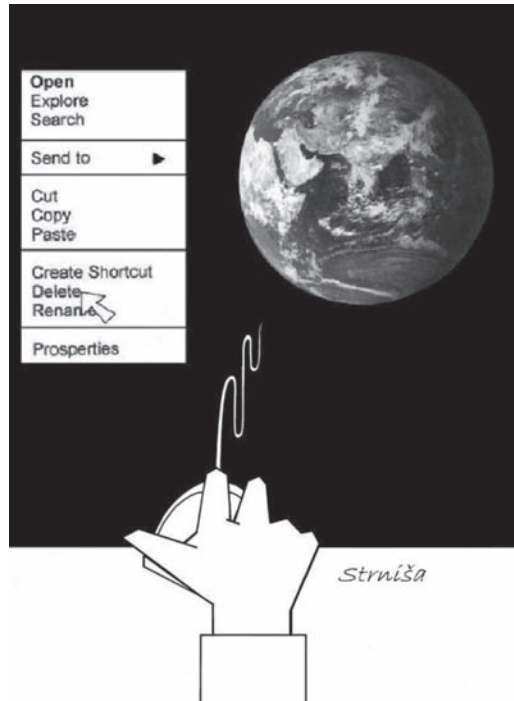
U ponedjeljak, 21.11. 2011. otvorena je u Muzeju Prigorja u Sesvetama godišnja izložba članova društva. Nakon početnih problema sa nekim potencijalnim prostorima u kojima se izložba trebala održati, zahvaljujući angažmanu člana našeg društva Josipa Kovačevića, iskorištena je mogućnost ubacivanja izložbe u slobodne termine muzeja, pa su nakon nekoliko godina pauze hrvatski karikaturisti ponovno izlagali u Sesvetama. Na taj način su se Sesvete definitivno potvrdile kao sredina koja prepoznaje vrijednosti karikature, te su nedvojbeno dio grada Zagreba (a i cijele Hrvatske) u kojem je održan najveći broj izložaba karikature, osim naravno općine Centar gdje se i nalazi najveći broj zagrebačkih izložbenih prostora i galerija.

Pored 10-ak članova HDK, otvorenju je prisustvovalo i tridesetak gostiju pa je neveliki izložbeni prostor bio ugodno popunjen.

Na izložbi su predstavljena 44 autora sa 100-ak radova. Ovaj podatak ukazuje da bi se članovi društva trebali povremeno podsjetiti da je sudjelovanje na godišnjoj izložbi ne samo pravo, već ipak i obveza.

Obzirom na skromna financijska sredstva koja su društvu ostala na raspolaganju, ovogodišnju izložbu je popratio vrlo skroman, preklonni katalog, no najvažnije je da je tradicija održana i ove godine. Dapače, može se reći da je ovogodišnja izložba u kvalitativnom smislu čak i bolja od prethodnih, obzirom da je nastala istovremenim skupljanjem radova za predstavljanje hrvatskih karikaturista u Norveškoj (kako je pisalo u pozivu „... poslane karikature za izložbu u Norveškoj koristit će se i za izložbu članova HDK...“), što je autorima bio dodatni motiv da se predstave u najboljem mogućem svjetlu. Izložba je nadopunjena i sa nekoliko radova, koje smo prikupljali na temu korupcija.

Očekuje se da će ova izložba, kao i nekoliko prethodnih, tijekom sljedeće godine gostovati i u drugim hrvatskim gradovima. Obzirom da ta gostovanja još nisu dogovorena, ovo je ujedno i poziv članovima HDK iz drugih gradova da pokušaju u svojim sredinama pronaći adekvatne prostore i zainteresirane kulturnjake, kako bi pojačanom izložbenom aktivnošću društva nadomjestili kronični manjak karikature u hrvatskim medijima.

CONCURSO HUMOR GRAFICO CARACOLERO 2011, (Španjolska): *Special Mention, Emil Strniša, tema: komunikacija*

PRIZNANJE MBB

Kraj je godine pa je trenutak da članovi HDK predlože kandidate za dodjelu Priznanja Mladen Bašić Bibi. Priznanje se dodjeljuje za doprinos i razvitak karikaturnog stvaralaštva i djelovanje u Hrvatskom društvu karikaturista. Prijedlog za Priznanje mogu predložiti članovi i Izvršni odbor HDK, a natječaj za Priznanje je otvoren do 31. siječnja 2012. godine, a prijedlog treba sadržavati obrazloženje u skladu s Kriterijima za ocjenjivanje, koji su sastavni dio Pravilnika. Dodatne informacije možete dobiti od tajnika društva.

ČLANARINA HDK

Na kraju godine u svim društvima zadnji je trenutak da se uplati članarina za tekuću godinu. Tako je i u Hrvatskom društvu karikaturista koje trenutno broji 100 članova, a od toga broja članarinu za ovu godinu platilo je 31 član, a ima i 30 dužnika iz 2010. godine. Na adrese sedam članova HDK, koji nisu platili članarinu za 2009., 2010. i 2011. godinu poslan je dopis o brisanju iz članstva, ukoliko ne podmire svoje obveze.

ČUVAJ SE SENJSKE RUKE

Povodom proslave Dana grada u Senjskom domu kulture 26.4. održana je prva promocija stripa u Senju i to stripa koji priča priču o Senju i jednom dijelu njegove burne prošlosti. Ovo strip izdanje objavila je nakladnička kuća "Vedis" iz Zagreba u suradnji s Ogrankom Matice hrvatske iz Senja. Predstavljanje ove strip knjige otvorio je u ime Ogranka Matice hrvatske Senj dr. Ante Žarkov, a u nastavku promocije o navedenom stripu su govorili Božidar Vukelić-Boba i Veljko Krulčić iz izdavačke kuće "Vedis". Strip je nastao prema romanu A. Šenoa, a nacrtao ga je polovinom '60-ih prošlog stoljeća jedan od najvećih ruskih strip crtača i ilustratora Jurij Pavlovič Lobačev. Posebnost ovog strip izdanja je ta da je ovaj strip nastao u Rusiji i ovo je njegova hrvatska premijera. Strip knjiga je položenog formata, tvrdog uveza i ima 56 stranica. Osim spomenutog stripa u knjizi je uz predgovor Veljka Krulčića i odličan esej mlade Ivane Kukić Rukavine o svim dosadašnjim strip adaptacijama Šenoinog romana "Čuvaj se senjske ruke". (Božidar Vukelić-Boba)

16. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURE ZAGREB 2011

16. međunarodna izložba karikature ZAGREB 2011:
Posebno priznanje, Nik Titanik, tema: poroci

Hrvatsko društvo karikaturista organizator je 16.međunarodne izložbe karikature ZAGREB 2011 na temu POROCI, a koja je otvorena 28. lipnja u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu. Izložba je bila otvorena do 10. srpnja.

Karikaturist Saša Dimitrijević (Srbija) osvojio je prvu nagradu. Taj srpski karikaturist, koji najčešće crta novinsku karikaturu te politički i socijalno angažirane radove, pobijedio je s karikaturom na kojoj Isus, simbol neporočnosti, sjedi sam za stolom na Posljednjoj večeri ispod znaka za zabranjeno pušenje dok dvanaest apostola vani puši. Druga nagrada dodijeljena je svjetski nagrađivanom ruskom karikaturistu Mikhailu Zlatkovskom za erotski obojen prikaz teme izložbe, a treću nagradu osvojio je Graham Arnould iz Kanade za crtež pretilih Adama i Eve koji su pojeli velik dio zemaljske kugle u obliku jabuke.

Posebna priznanja dodijeljena su Darku Drljeviću (Crna Gora), Vladimiru Stankovskom (Srbija), Niku Titaniku (Hrvatska), Mikhailu Zlatkovskom (Rusija) i Hugu Nemetu (Srbija).

Za 16. međunarodnu izložbu pristigle su 744 karikature 331 autora iz 61 zemlje, a na izložbi u Klovićevim dvorima bilo je izloženo njih stotinjak, među kojima su i radovi istaknutih hrvatski autora.

Predsjednik Hrvatskoga društva karikaturista Davor Trgovčević ocijenio je kako je ove godine bio odličan odziv autora unatoč relativno skromnom nagradnom fondu. Nagrade nisu ono što ih privlači našoj izložbi, nego njezina tradicija i kvalitetan katalog, dodao je.

Najveći odziv tradicionalno je bio iz okolnih zemalja koje imaju bogatu tradiciju u karikaturi, zatim iz bivših zemalja Sovjetskog Saveza, a prijavilo se i mnogo kineskih karikaturista, rekao je Trgovčević.

O izboru nagrađenih radova ne treba diskutirati ili polemizirati, to je ionako „odgovornost“ prosudbenog odbora. No, ono čime se organizator može pohvaliti jest propisani i razrađeni način rada prosudbenog odbora u kojem nisu moguće nikakve malverzacije, dogovaranja i namještanja, dakle upravo suprotno od teme koju izložba obrađuje.

U ocjenjivačkom sudu bili su povjesničar umjetnosti Frano Dulibić, karikaturist Ratko Maričić, dizajner Siniša Mareković, 'stand up' komičar Pedja Bajović i karikaturist Marijan Pavičić.

TANJUG JAVLJA

Pred većim brojem ljubitelja karikature i likovnih umjetnosti izložbu su otvorili direktorka galerije Vesna Kusin i predsjednik Hrvatskog društva karikaturista Davor Trgovčević.

„Karikatura je u ovu galeriju ušla na velika vrata“, rekla je Kusinova, dok je Trgovčević aludirajući na Dimitrijevićevu pobjedu i specijalna priznanja za srpske karikaturiste Vladimira Stankovskog i Huga Nemeta rekao da bi „neki možda rekli da smo podijelili nagrade po političkim kriterijumima i u duhu politike pomirenja, ali jedini kriterijum žirija bio je kvalitet, jer članovi nisu znali čije radove ocjenjuju“.

PROFESIONALNE TAJNE STRIPA

Povodom obilježavanja 40 godina postojanja agencije SAF-Strip Art Features izašlo je nedavno iz tiska prošireno izdanje, među ljubiteljima stripa popularne, knjige „Profesionalne tajne stripa“ Ervina Rustemagića. Ta knjiga je prvi put objavljena 1974. i u 10-ak godina izlaženja doživjela je 7 izdanja s ukupnom tiražom od oko 6.000 primjeraka. U ovom jubilarnom izdanju tvrdog uveza, osim reprinta originalnog izdanja iz 1974., nalaze se uz zanimljiv uvodni tekst E. Rustemagića kako je počeo '70-ih s izdavanjem Strip Arta i kako je pokrenuo agenciju za distribuciju stripova SAF, i mnogi novi zanimljivi i poučni tekstovi koje su likovno popratili autori tih tekstova. Nabrojat ću samo neke od njih: Joe Kubert, Alfonso Font, Hermann i još neki svjetski poznati strip majstori. Ovo novo prošireno izdanje ima 144 str. i osim reprinta prvog izdanja „Profesionalnih tajni stripa“ koje su u crno-bijeloj tehnici ostatak knjige je u boji.

Božidar Vukelić-Boba

Zdenko Puhin: NASREDDIN HODŽA

Na poziv Udruge karikaturista (Karikaturculer Dernegi) i predsjednika turske udruge Metin Pekera boravio sam u Istanbulu kao član žirija na 31st International Nasreddin Hodja Cartoon Contest-u od 12. do 20. listopada 2011. godine.

Najvažniji „posao“ radi kojeg su u Istanbul pozvani Miroslav Bartak iz Češke, Angel Boligan iz Meksika, Kambiz Derambakhsh iz Irana, Valentin Georgiev iz Bugarske, Aristides E.G. Hernandez ARES sa Kube, Pawel Kuczynski iz Poljske, Youngsik Oh iz Koreje, Rayma Supran iz Venecuele, Mikhail Zlatkovsky iz Rusije i moja malenkost bila je dodjela nagrada i priznanja. Pregledavanje karikatura i odabir najboljih trajao je šest sati, a rad je prekinut samo radi izvrsnog ručka na terasi hotela u kome je žiriranje održano. Žiri je pregledao 815 karikatura (po jednu od svakog autora), a radovi su stigli iz 55 zemalja.

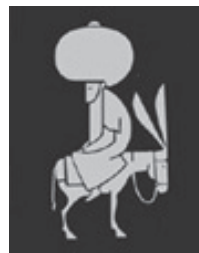
Osim žiriranja na Marmara University studentima je održana prezentacija karikatura od strane Kambiz Derambaakhsa, Pawela Kuczynskog, Mikhaila Zlatkovskog i Rajme Supran. Uz prikazivanje karikatura na velikom platnu autori su govorili o načinu stvaranja karikatura, o nalaženju ideja, o festivalima karikature kao i o stanju karikature u njihovoj zemlji. Zatim je održan workshop na kojem se crtalo karikature i portret karikature posjetitelja, te pritom razgovaralo sa prisutnim studentima i drugim posjetiteljima u dvorani. Drugi dan workshop je održan na brodu u Muzeju Koç (tehnički muzej) gdje je organiziran i susret s novinarima.

Koç holding je glavni sponzor festivala Nasreddin Hodža, a to je jedna od najvećih kompanija u Europi, koja obuhvaća 113 tvrtki sa 90.000 zaposlenih u području bankarstva, energije, prehrane, turizma, graditeljstva...

Tijekom boravka u Istanbulu prisustvovali smo otvaranju izložbe karikatura svih dvanaest pozvanih članova žirija u prekrasnom izložbenom prostoru Centra za karikaturu i humor, Tarlabasi, Taksim. U tu svrhu mjesec dana prije puta članovi žirija su organizatoru dostavili deset svojih karikatura putem e-maila.

U muzejskom prostoru Tunel Art Gallery posjetili smo izložbu inspiriranu likom Nasreddin Hodje, autora iz cijelog svijeta, a odmah na prvom panou galerije nalazi se jedina karikatura hrvatskih autora, karikatura Ivana Haramije. Galerija pripada udruzi karikaturista koji brinu o postavi, te o svakodnevnom dežurstvu u galeriji.

Kao i naša udruga tako i karikaturisti u Istanbulu imaju svoje prostorije. Pored uredskog djela tu se nalazi i mala galerija, a prostor se nalazi na atraktivnom mjestu točno kraj izlaza iz poznate znamenitosti Jerebatan Cisterne (više na www.hdk.hr).

Nikola Listeš: IZ TURSKE S LJUBAVLJU

Vraćajući se sa dodjele priznanja na 28th Aydin Dogan Cartoon Contest-a na aerodromu u Istanbulu susreo sam našeg tajnika (koji je bio član žirija na Nasreddin Hodži) i obećao mu da ću napisati par riječi za Kariku. Obećanje izvršavam no morao sam čekati da se slegnu dojmovi o ta četiri dana koliko sam bio u Istanbulu, a i da se ja malo spustim na zemlju.

I treba se dobro spustiti na zemlju i priznati da je Aydin Dogan visok po kvaliteti i standardima organizacije...Možda čak i najveći od svih festivala... Prisutni karikaturisti složili su se sa mnom da Turska to zbilja dobro radi...

Ljudi moji pa to košta! Nas desetak karikaturista četiri dana života na najvišem mogućem nivou, plus naše drage ženice! Otvaranje izložbe je bilo u Hiltonu u prepunoj dvorani kao da je Eurovizija. Poslije slijedi gala večera također u Hiltonu. Bio je prisutan i sam Aydin Dogan tako da je bilo jako puno novinara i kamera. Uručenje nagrada, plaketa i diploma na pozornici je bilo izuzetno...

Svaka čast organizatoru na svemu. Vodiči, osoblje i ljudi iz Dogana učinili su sve da nam ugode. Htjeli su nam što više pokazati u tako kratkom vremenu, a to je bilo nemoguće jer Istanbul je priča sama za sebe...A hrana...? Prekrasna turska kuhinja! Svi smo se udebljali. Stvorena su nezaboravna prijateljstva i razmjenjena iskustva među karikaturistima iz cijelog svijeta... Zadnji dan se crtalo, smijalo i veselilo. Nevjerojatno i neponovljivo! Svaki karikaturist živi za ovako nešto. Jedna velika kolonija crtača morala se rasti i vratiti se - svatko u svoju zemlju. Bilo je tužno...

Ovaj festival kao i njihove tamošnje novine zbilja vjeruju u snagu smijeha i dobre karikature. Kada bi barem to znali i urednici dnevnih novina kod nas... Na kraju kao i na početku – iz Turske s ljubavlju.

5. međunarodni zagrebački salon autokarikature 2011,
Zagreb: Posebna pohvala, Nikola Listeš

JOSIP ĆOSIĆ AGRAMER

(1939. -2011.)

Josip Ćosić Agramer, kako je sebe i sam često volio nazivati, umjetnik je koji je svojim djelom te velikim srcem i širokom dušom uvelike nadrastao uske lokal-patriotske okvire koje bi možda mogao sugerirati njegov nadimak. To naravno ne umanjuje njegovu ogromnu ljubav prema Zagrebu i njegovoj starogradskoj tradiciji.

Ćosić kao i mnogi svestrani umjetnici, nije se zadržao samo na jednom području umjetnosti, svojim radom oplemenio je hrvatsko slikarstvo, pjesništvo ali i karikaturu kojom se bavio od davne 1957. godine kada je kao gimnazijalac objavio svoje prve radove.

Član je Hrvatskog društva karikaturista od postanka društva 1985. godine i njegov dobri duh. Sudjelovao je na gotovo svim domaćim i međunarodnim izložbama karikature, imao i nekoliko samostalnih izložbi a objavljena mu je i knjiga portretnih karikatura „Panoptikum“.

Hrvatski karikaturisti i posjetitelji izložbi karikatura u organizaciji Hrvatskog društva karikaturista pamtit će ga ne samo po karikaturama, već i kao izuzetan i živopisan lik iz zagrebačke prošlosti, kako u fraku, sa cilindrom na glavi i bijelim rukavicama sa velikim žarom recitira svoju poeziju na otvorenjima izložbi.

To je činio sve do prije nekoliko godina kada mu zdravstveno stanje više nije dozvoljavalo naša zajednička druženja u kojima je bezgranično uživao. No unatoč zdravstvenim pa i drugim životnim problemima kojih nije bilo malo, do posljednjeg dana je zadržao svoj zarazni životni optimizam i veselje, što je pretakao i u svoja djela.

KAPETAN SUNČANOG BRODA

Paučino sunčanog sjaja
Rasprostrta zemljovidom našeg bitka
Znam da imaš dobre namjere
I da mi želiš život
Sunčevom prašinom prožeti.
Uljudno odbijam uslugu
I kidam tvoje mreže
Jer su mi ruke od željeza
A mozak od najfinijeg kristala
I sve mogu sam.
Što će krpice i otpaci svjetlosti
Meni koji sam kapetan sunčanog broda
Zapovjednik plovidbe
Kojemu je svejedno
Je li more bonaca
Ili vrtlog što topi sve lađe
Osim moje.

DAN MUZEJA U SAMOBORU

U sklopu obilježavanja Međunarodnog dana muzeja u Samoborskom muzeju u srijedu 18. svibnja otvorena je 15. međunarodna izložba karikatura na temu "Muzeji i galerije". Izložbu su otvorili Miroslav Milonjić, ravnatelj muzeja i predsjednik HDK Davor Trgovčević.

Izložba (u organizaciji HDK) je u lipnju prošle godine iz Kule Lotrščak krenula u muzeje i galerije Slavenskog Broda, Požege, Nove Gradiške, Novske, pa na trenutak prekinula putovanje Slavonijom i došla ponovno blizu Zagreba, u Samobor. Posljednje putovanje poslije Samobora je Pakrac gdje je izložba bila otvorena od 16.06., sve do 13.07.2011.godine.

Muzeji diljem svijeta Međunarodni su dan muzeja počeli obilježavati 18.-og svibnja prije 34 godine, a ideja je potekla od Međunarodnog vijeća za muzeje - podsjetio je ravnatelj Samoborskog muzeja, Miroslav Milonjić, ravnatelj muzeja.

Ispred muzeja upriličen je i dio tradicijskog svadbenog običaja samoborskog kraja – "Vožnja mladenkine škrinje". Za to se pobrinula udruga Ekospiritus svetog Izidora seljaka.

BOMBA ZBOG MUHAMEDA

Početak studenog francuski satirički tjednik Charlie Hebdo je napadnut Molotovljevim koktelom zbog karikatura proroka Muhameda. Charlie Hebdo izlazi kao dodatak uglednom ljevičarskom dnevniku Liberation i odlučan je da brani svoje pravo na "slobodu zadirivanja".

U specijalnom izdanju satiričnog lista prorok Muhamed je imenovan za izvršnog urednika, a na naslovnoj stranici je objavljena njegova karikatura, na kojoj on govori: "Stotinu udaraca bičem ako ne umreš od smijeha". U ovom izdanju objavljeno je još karikatura Muhameda, iako islam striktno zabranjuje svaku vrstu sknavljenja imena proroka Muhameda.

Urednici lista kažu da su samo radili svoj posao i odbacili su sve optužbe da su htjeli nekoga provocirati, objašnjavajući da je specijalno izdanje posvećeno pobjedi islamističke stranke Enahda na izborima u Tunisu i naznakama da bi šerijatski zakon mogao postati osnova novog libijskog ustava.

Redakcija lista je rekla da su preko društvenih mreža Twitter i Facebook posljednjih dana primili prijeteća i uvredljiva pisma. Inače, ovaj list je primio prijetnje i 2006. godine, kada su u njemu objavljene karikature proroka Muhameda.

Udruge muslimana u Francuskoj osudile su i novinare i napadače na njihovu redakciju. Za napad još nitko nije preuzeo odgovornost.

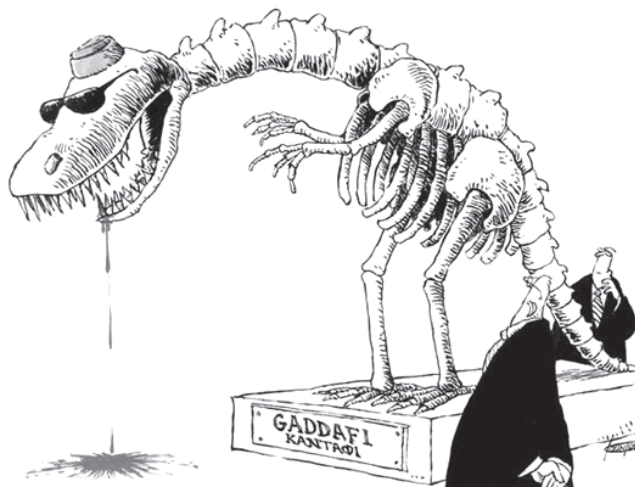
SMRT KLAUNA

Današnji karikaturisti muku muče kako prikazati Moamera Gadafija. Dok su ga ranije oslikavali uglavnom kao klauna, sada se pretvorio u pravu noćnu moru. Na političkoj je sceni već godinama te je isto toliko vremena jedna od omiljenih meta karikaturista. Njegova upečatljiva pojava odličan im je materijal koji se u trenu prepoznaje.

Ali, kako ga oslikati u trenutku, kada je glavni uzrok izbijanja krvavog nasilja u Libiji, to već predstavlja pravi izazov svjetskim karikaturistima. Iako je zadatak težak, nije nemoguć, što dokazuju karikaturni umjetnici iz različitih zemalja.

Belgijac Pierre Kroll s minimalnim brojem linija dočarava Gadafijev pad, na narod koji je završio u pokolju. Obujam diktatorove ubojite vladavine prikazan je u odnosu na ostale nedavne vođe.

Libanonski karikaturist Stavro u svom je radu kombinirao karikaturu Gadafija koji pilotira avionom-lijesom s fotografijama pravih bombi, čime je simboliku učinio još upečatljivijom. Karikatura Lize Donnelly inspirirana je, kaže autorica, njezinim viđenjem Gadafija tijekom govora nakon izbijanja nereda u Li-

Michael Kounturis

Petar Pismestirović

biji. Kombinirala ju je s muslimanskom tradicijom izuvanja cipela kako bi naznačila potpuno nepoštovanje. Dok je ljude možda jednostavno pretvoriti u karikaturu, nešto je teže napraviti isto s temama i trendovima, no zato je njima moguće pristupiti puno šire. To je naznačio i Pierre Kroll, povezavši nemire u Libiji s onima u Tunisu i Egiptu. Karikaturisti vole takve trendove te uvijek traže nove vizualne načine kako ih obilježiti.

Situacija na Srednjem Istoku mijenja se iz dana u dana. Karikaturisti moraju djelovati brzo kako bi na svoj jedinstven način komentirali ili zabilježili ono što smatraju bitnim. A oni u tome pokazuju veliku maštovitost i snalažljivost te poruku prenose na sebi svojstven, brz i upečatljiv način. Novu situaciju, smrt Moamera Gadafija komentiraju svojim karikaturama grčki karikaturista Michael Kounturis koji je Gadafija preselio u muzejski prostor i Petar Pismestirović u Kleine Zeitungu.

JOŠ JEDNA BODLJIKAVA PROMOCIJA

Prvi travnja ove godine je po današnjim mjerilima već daleka prošlost. No, prošlost humora i satire u Prelogu ima značajne početke u još dubljoj prošlosti. Naime, jedna osoba u svezi glede toga ima čak i povijesni značaj. U Prelogu je 1827. godine rođen Dragutin Antolek Orešek, prvi urednik prvog hrvatskog humorističko-satiričkog lista, Podravnog ježa (Varaždin, 17. Ožujka 1872.). Tko ne vjeruje neka provjeri u Antologiji hrvatskog humora Fadila Hadžića, str. 28. Tko još uvijek ne vjeruje neka zaviri u Povijest karikature u Hrvatskoj Frane Dulibića, str. 100. Dugo se vjerovalo da nije sačuvan nijedan primjerak tog lista. Zahvaljujući Vinku Lisjaku, upornom i svestranom djelatniku na području kulture taj je primjerak pronađen i objavljen u spomenutim edicijama. Od silnih preloških dobrih i manje pristojnih humorista ne smijemo zaboraviti književnika Kalmana Mesarića (Prelog 1900. – Zagreb 1980.), oca komedije Gospodsko dijete u kojoj je ulogu Jožeka maestralno odglumio pokojni Mladen Crnobrnja – Gumbek. Dakle, svi današnji preloški humoristi imaju znamenite prethodnike.

Između dvaju svjetskih ratova grupa naprednih i slobodnomislećih fakina izdavala je humorističko-satirički list Pikač u kojem su nepodobni prilozima zacrnjeni od strane starojugoslavenske cenzure, a autori proganjani. Još gore prošli su nakon što je Pavelić velikodušno prepustio Međimurje Mađarima. Okupatori su ih eliminirali po kratkom postupku.

Tek 1967. godine grupa mladih i malo manje mladih antirežimskih elemenata izdala je, ne domovinu, nego opet Pikač. Narodna vlast žestoko se okomila na taj list iako je jedan od idejnih pokretača bio Vinko Lisjak, tadašnji tajnik Kulturno-prosvjetnog vijeća općine Čakovec. Glavni i odgovorni urednik bio je nižepotpisani šmrklivec Hans. To je bio vrlo neodgovoran čin golobradog študenta koji je neozbiljno shvatio tadašnju samoupravnu slobodu tiska. Hans je završio u JNA, klapa u rasulu, a Pikač u dubokoj hibernaciji. 1991. godine list je nakon poljupca demokratskog princa probuđen poput Trnoružice. Nije uvijek sve išlo glatko nakon sretnog buđenja. No, zahvaljujući gradonačelniku Dragutinu Glavini uvijek se nađe novca, pa već više godina Pikač biva promoviran u gradskoj kavani Lovac, rugajući se tako krizi uz nazočnost brojnih Priločanaca. Krizu jedino osjećaju glavni i (ne)odgovorni urednik Ivica Beti, grafički urednik Stjepan Naranda i naravno, autori koji ne primaju honorare. Tako dijele sudbinu gotovo svih kulturnih pregalaca u Lijepoj našoj. Ove se godine u Pikaču osim lokalnih autora našao i poveći broj karikatura koje je blagonaklono organizator Oskarfesta, Dragutin Kovačević, ustupio Pikaču. Nadam se da se autori ne ljute više nego što se Priločanci vesele ovom velikodušnom poklonu. Velik dio tih i drugih dobro opremljenih kopija karikatura izložen je na prikladnim panoima. U takvom okruženju, bez stroge režije, govorilo se o počecima humora u Prelogu. Tom je prigodom poznati imitator Zvonko Hercigonja na svoj način evocirao uspomene na neke znamenite Priločance. To je ujedno bila prilika da se nazočni upozore kako je gradu neminovan jedan multimedijски prostor pod nazivom Orešek, namijenjen upravo takvim i sličnim događanjima. Ah, da! Bilo je tu i nenovčanih nagrada. Damir Novak i moja malenkost primili smo od Ivana Gradečaka – Joce, predsjednika Turističke zajednice Prelog, kipiće sv. Jakoba, patrona preloške crkve (Oskari se dijele u Los Angelesu), Vinko Lisjak dobitnik je makete preloške srednjovjekovne kule i svoju karikaturu. Karikaturu svog lika dobio je gradonačelnik, a u njegovoj odsutnosti preuzela ju je njegova supruga. Autor obiju portreta karikaturist je Damir Novak. Sad se još pokušavam prisjetiti što i koga sam zaboravio spomenuti, ali to ću možda učiniti drugi puta.

Ivan Haramija Hans

P.S. Početkom ljeta jedan žalostan događaj zasjenio je radost ove uspjele promocije. Vinko Lisjak preminuo je u 74. godini života. Pikač i svekolika kulturna javnost u Međimurju ostadoše bez jednog od svojih heroja.

Damir Novak, Ivan Gradečak i Ivan Haramija Hans

HANSU - NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

Na svečanoj sjednici prigodom proslave Dana grada Koprivnice Ivanu Haramiji Hansu uručena je nagrada za životno djelo, koju je zaslužio kao predan i uspješan kulturni radnik, te kao svjetski afirmiran karikaturist koji je time značajno pridonio kulturi i afirmaciji Grada Koprivnice. Kao karikaturista je od strane Grada nagrađen 2003. godine Medaljom. U Podravki i Koprivnici Hans se afirmirao kao neumorni organizator brojnih kulturnih akcija, pogotovo podupirući glazbeni, likovni i dramski amaterizam. Više je godina uređivao humorističko-satirički list Feferon gdje je bio plodan suradnik. U listu Podravka i povremeno u Glasu Podravine objavljuje karikature već punih 30 godina. Poznat je i kao pisac satire.

KARIKATURE EMANUELA VIDOVIĆA

SLIKAR I KARIKATURIST EMANUEL VIDOVIĆ

O slikarskom opusu splitskog umjetnika Emanuela Vidovića (1870. - 1953.), objavljeni su mnogi stručni tekstovi, napisane monografije. Razni su autori detaljno i stručno analizirali njegove radove, te na taj način dostojanstveno prikazali važnost Vidovića u hrvatskom slikarstvu. Mnogobrojnim izložbama i pripadajućim katalozima, Emanuel je Vidović s pravom označen kao jedan od vodećih slikara ovog podneblja, i svakako kao najveći splitski slikar.

Iako je kroz dostupnu literaturu detaljno obrađena njegova umjetnička i društvena aktivnost, ipak je šira javnost slabije upoznata sa njegovim radovima na području - karikature.

PIONIR SPLITSKE KARIKATURE

A Emanuel Vidović pionir je splitskog kruga karikaturista. Frano Dulibić, povjesničar hrvatske karikature, citira Angjea Uvodića, sigurno najjačeg splitskog karikaturista: "Vrijedi zabilježiti, da je osnivač nove karikature u Dalmaciji bio E. Vidović...".

Pokušavajući još jednom osvijetliti Vidovićeve karikature, nastojimo ukazati na kompletnost njegove osobe. Bavljenje karikaturo (kroz jedan humoristično-satirični list) jedan je od brojnih društvenih angažmana ovog velikog umjetnika. Ovaj veliki slikar nije radio samo u osami svog ateljea, već se aktivno uključio u društveni i kulturni život grada.

Jedna je splitska kavana ušla u legendu, i to kavana smještena "navrj Pjace", a traje od 18. vijeka do naših dana. U vrijeme između dva svjetska rata kavana je središte modeliranja političke i umjetničke misli, mjesto gdje su se za stolom mudraca - dugom kamenom pločom sa grbom Grada (po nacrtu inženjera Fabjana Kaliterne), sastajali gradonačelnik dr. Ivo Tartaglia i odabrani istaknuti građani i umjetnici (uz Emanuela Vidovića tu su Ante Katunarić i Virgil Meneghello-Dinčić, braća Marko i Angjeo Uvodić, Dinko Šimunović, Grga Novak, Ivan Meštrović, Milan Begović,...). U kavani navraćaju i književnici Vladimir Nazor, Ivo Vojnović, Tresić-Pavičić, Josip Kosor, Filip Marušić, Rikard Katalinić-Jeretov, Ivo Cippico, Božo Lovrić, Ivo Tartaglia, kipari Ivan Rendić, Toma Rosandić, Arturo Ferraroni, Branislav Dešković, Paško Vučetić, Karlo Inchiostri, slikar Josip Lalić, kompozitor Josip Hatze, arhitekti Ante Bezić i Kamilo Tončić... Koliko su umjetnici bili povezani, vidi se i po tome što su se i međusobno portretirali, opet u karikaturi. Vidovića su u karikaturi prikazali kolege A.Uvodić, A.Katunarić i Meneghello-Dinčić.

Ovo kreativno druženje rezultiralo je osnivanju "Hrvatskog umjetničkog društva Medulić" 1908. godine (Meštrović i Vidović) koje je okupljalo mlade umjetnike, pa u Zagrebu već 1910. imaju izložbu "Nejunačkom vremenu usprkos". Organizirana je "Prva dalmatinska umjetnička izložba" 1908. godine, gdje je Vidović jedan od organizatora (ova izložba je 2010. godine rekonstruirana u Galeriji umjetnina). Formirano je i Društvo za polipšavanje Splita 1909. čiji je Vidović aktivni član. Emanuel Vidović bio je u prvom Upravnom odboru Društva za zaštitu i unaprjeđenje Marjana - "Marjan", koje je osnovano 1903. Vidović je 1909. imenovan i u pokretački odbor za osnivanje udruženja "Za Split", koje bi brinulo i ljepšem i urednijem Splitu. Društvo je na Meštrovićevo inicijativu obnovljeno 1937. pod imenom "Za stari Split", a to je preteča Društva prijatelja kulturne baštine (osnovano 1971.).

Konačno, trojica prijatelja - slikara (Emanuel Vidović, Ante Katunarić i Virgil Meneghello-Dinčić 1908. pokreću humoristično-satirični list Duje Balavac, koji je izlazio od 1908. pa do 1912. bez prekida (tisak Splitske društvene tiskare). U svim brojevima Emanuel Vidović objavljivao je svoje radove. U drugom "turnusu" izlaženja Duje Balavca (1921.-1923.) Vidović nije sudjelovao.

kipar Ivan Meštrović

Monsignor Moscovita

SPLITSKA TRADICIJA KARIKATURE

Eto, duga je tradicija splitske karikature i časopisa koji ih objavljuju. Još 1900. dotur Vice Mihaljević Neurastenicus izdaje svoj Pregršt šušnja. Pomenuti Duje Balavac /Grintavac/Brbljavac izlazi u prekidima (Prvi svjetski rat) od 1908. do 1923. Marko Uvodić 1920. godine stvara svoj šaljivi list - Grom. Iste se godine tiska - Šupjača, a popularni Ante Ružić - Bačo pravi seriju listova, svaki put pod drugim nazivom - Luce Kusa-Badalo-Gladnuš-Kukumarpantagana-Manjinjorgo. Pojavljuju se Golub (1919), Električne stranice (1920.), Parangal (1926.), Štandarac (1935.), Ježinac (1935., opet Marko Uvodić). Najdugovječniji je Pomet (Slobodna Dalmacija), koji traje od 1952. pa do naših dana (evo nekidan se slavio 3000 broj). Ne smije se zaboraviti Berekin (od 1978. šarene splitske ekipe vrcava duha), ni Žulj (1995. Žarka Luetića), a treba se sjetiti i Ferala (od 1984.), koji je uz političko-satirički karakter njegovao splitski humor (duhovite fotomontaže bile su njegov zaštitni znak).

VIDOVIĆEVE KARIKATURE

Ovaj osvrt odnosi se samo na Vidovićeve karikature objavljene u humoristično-satiričnom listu Duje Balavac, u periodu 1908.-1912. Ukupno je objavljena 51 Vidovićeva karikatura.

PORTRET KARIKATURE

Iako je list Duje Balavac objavljivao razne tipove karikatura (portret karikaturu, geg karikaturu, političku karikaturu i posebno lokalno šaljivo-kritičku karikaturu - kojom je komentirao sve što se u Splitu i Dalmaciji događalo, od karnjevala i društvenih plesova do uređenje grada i prljavštine), Vidović se ograničio isključivo na portret karikaturu. Svih 51 njegovih objavljenih radova su portreti tadašnjih uglednih građana.

U ove 4 godine Duje Balavca, objavljeno je ukupno 247 portret karikatura (od toga su 51 Vidovićevih i 48 Meneghella-Dinčića). Da bi stekli pravi značaj ovolikog broja portret karikatura ondašnjih uglednika iz Splita (koji je tada imao ispod 20.000 stanovnika) i Dalmacije, promislimo kako bi to bilo kada bi netko danas (kada je Split deseterostruko veći), nacrtao takav niz današnjih moćnika i još tekstom kritizirao njihove političke i moralne stavove, propitkivao načine stjecanja kapitala i "rodijačku" umreženost!

Usput, ne zaboravimo, Split i Dalmacija su u to doba bili pod upravom Austro-ugarske K.U.K. monarhije, kada se o demokraciji i pravu na slobodno mišljenje u "svojoj" državi moglo tek sanjati!

Svi portretirani su isključivo muškarci! Zanimljivo je kako se u Duji Balavcu nije objavila niti jedna "ženska" karikatura, a lik žene se pojavio samo u 5 malih sličica, i to uvijek samo kao dio ambijenta i kao "no name" osobe. Možemo samo nagađati da li se tu radilo samo o "kavalirštini" tri splitska mušketa karikature (Katunarić, Vidović i Meneghella-Dinčić) ako se karikatura smatrala kao ruganje, ili u tom vremenu stvarno nijedna žena nije bila javna ličnost, što bi se reklo "preženca".

Zanimljivo je primijetiti da su samo tri karikature crtane "an face", a sve ostalo su - profili. Poznato je kako je crtajući profil lakše postići sličnost modela i crteža.

Kako u Vidovićevu vrijeme nije bilo digitalnih fotoaparata kojima se lako može "škljocnuti" model, pa ga u ateljeu na miru "skinuti", precrtavati omjere i detalje, zapanjuje vizualna percepcija autora, koji očito ima "fotografsko pamćenje" i kod kuće grafički reproducira ono viđeno. Prvo brza skica iz glave, a onda mukotrpan rad. Spomenimo, kako su predmetne karikature nastajale od 1908. do 1912., a da je elektrifikacija

uglednik nadimka Pape

Splita počela tek oko 1920., što znači da su svi ovi nježni crteži rađeni ili za danjeg svijetla, ili uz rasvjete svijeća, petrolejki.

Za pretpostaviti je da mu portretirane osobe nisu pozirale u ateljeu, već im je autor "pamtio" lica i stav, onako u prolazu. Tako ih autor i prikazuje. Dok današnji karikaturisti najčešće portretiraju samo glavu "žrtve", Vidović prikazuje cijelu figuru.

Svaki portretirani ima čvrstu karakterističnu konturu, svoj prepoznatljivi "mot". Oni uglavnom nezainteresirano prolaze pored motrioca. Osobe su odjevene najčešće u svečanu "nedjeljnu" odjeću, sa tamnim kaputima, koji im kao neki plašt pojačavaju stav, izgled. Izgleda kao da je Vidović svoje karikature crtao najviše u zimskim vremenima. Uz kaput, i šešir, ako ruke već nisu ugrane u džepove, pridodan je kišobran, često štap, ruke nikada ne vise "bez veze".

Na licima karikiranih nema naznaka raspoloženja, nema smijeha, tuge, bijesa, izrazi lica su neutralni, bez emocija. Osobe su ozbiljne i bez gestikulacija. Očito je da je funkcija Vidovićeve karikature bila postići sličnost, a šaljivo - satirički tekst Katunarićev dodavao je smisao objavljivanju baš te osobe u Duji Balavcu.

Vidovićeve karikature nikako nisu "rugajuće", ismijavajuće. Gledajući njegove radove lako je zamisliti kako je svaki model poželio imati uokvirenu "svoju" karikaturu na zidu. Karikature se pune nekog dostojanstva, imaju pobjedničku pozu uspješnog "finog" gospodina.

NEKARIKIRANE KARIKATURE

Iako je definicija karikature - pretjerivanje, naglašavanje, Vidovićeve karikature postižu sličnost sa karikiranim osobama bez nepotrebnog karikiranja. Odnosi dijelova lica (nos, čelo, uši, brada...), veličina glave prema tijelu, dužine ruku i nogu, nisu pretjerano karikirani bez potrebe (osim u nekoliko primjera - u 6 radova, kada je tijelo namjerno izduženo, poput gliste, ali opet odnos veličine glave prema tijelu ostaje realan). Prepoznatljivost se tražila i postizala u već spomenutoj konturi lika, obrisu cijelog crteža, što uključuje karakterističan način držanja tijela, položaj glave, stav ruku, da bi veliki meštar sve to ukomponirao u jednu skladnu i poželjnu sliku.

Ako se pogledaju objavljene portret karikature, uočljivo je kako su Vidovićeve "modeli" uvaženi i ugledni (muški) građani Splita (i Dalmacije), bilo to političari, svećenici, odvjetnici, suci ili kolege umjetnici. Začudo, nema "pobasjeg svita" (što bi se nekada reklo u Splitu), koji su živjeli tu, u njegovom neposrednom susjedstvu. Vidović, koji je rođen na Tomića stine, sigurno je svakodnevno viđao varošku sirotinju i događanja na Matejuški (koja je inače vrlo čest motiv njegovih "ozbiljnih" slika). Na primjer, legendarni Roko i Dujka - Cicela (Smojina Cicibela) mlađi su od Vidovića 7 godina, tako da je on skoro kroz ponistru mogao pratiti njihovu ljubav i "stambene prilike" ispod gajete.

Ni druga dva karikaturista - slikara iz Duje Balavca (Katunarić i Meneghello-Dinčić) nisu "obrađivali" takve osobe i ugođaje, nema ribara i težaka, batelanata i pitura. Zajedno su ostali na jednoj "višoj" socijalnoj, građanskoj i kulturnoj razini interesa, reklo bi se na "gospodi".

Začudo, jedini lik koji se nosi "po domaću", sa tradicionalnom splitskom kapom čak, izgleda malo priprosto a i govori "grezi" lokalni govor, je sami glavni glumac - Duje Balavac! Kao da je autorima bilo lakše kritizirati višu statusnu imovinsku i intelektualnu razinu (kojoj su u stvari i sami pripadali) sa pozicije "običnog, malog čovika" iz puka.

"NO NAME" KARIKATURA

Niti jedna portretirana osoba nije u Duji Balavcu imenovana. Međutim Vidović je u "duplom pasu" sa

kipar Toma Rosandić

Katunarićem vješto pokazivao na koga ciljaju. Kroz prikladnu pjesmicu (autor Ante Katunarić, koji je pisao na "starom" splitskom govoru, čakavici-ikavici) sigurno se moglo naslutiti koga su zajedno "uzeli na zub".

Možda je takva "oštrina" rezultirala da su se autori radova u Duji Balavcu prikrivali pseudonimima. Emanuel Vidović je svoje karikature potpisivao kao Rode, Katunarić kao Piperle (Katunarić kao urednik objavio je samo par svojih karikatura, ali je "udarao pečat" listu svojim tekstovima, opet pod krinkom, najčešće kao Duje Balavac) a Meneghello - Dinčić kao Baf-Baf. I Angjeo Uvodić, koji se proslavio svojim karikaturama, i koje je potpisivao pravim imenom (ili samo inicijalima AU), svoje radove u prvom broju Duje Balavca (4 karikature, suradnja nažalost nije duže trajala) potpisivao je kao Lepe.

LIKOVNA VRIJEDNOST

Vidovićeve karikature neosporno imaju neponovljivu grafičku vrijednost. Iako plošno rađene odaju dojam skulpturalnosti figure.

Onovremene neizbježne probleme tehnike crno-bijelog tiskanja Duje Balavca, Vidović uspješno savladava kombinacijom tanke linije profila glave, i teškom "masom" figure, koja se pleće finom mrežom drhtavih linija, titrajem pera u ruci koja kao da vibrira i "tka" tamni goblen. Ovo pletivo su jednom uske paralelne linije koje prate plohu u prostoru, drugi put je to "karirana" šrafirana ravna ploha sa dva međusobno okomita smjera paralelnih crtica, a najčešće se ploha stvara gustom čipkom elipsastih pokreta pera bez prekida.

Na "klizavom" terenu karikature Vidović ostaje svoj, rođeni likovnjak, vrstan crtač, reklo bi se "pravi gospodin" likovnosti.

VIDOVIĆ KAO UZOR

Uz Vidovića, glavni karikaturist Duje Balavca bio je Virgil Meneghello- Dinčić, popularni Baf-Baf (1876.-1944.). Evidentne su mnoge sličnosti u grafičkom prikazu portret karikatura ova dva prijatelja. Za neke nepotpisane karikature iz Duje Balavca, vrlo je teško odrediti tko je od njih dvojice autor crteža. Skoro na isti način crtali su pojedine dijelove tijela (recimo - uši, brade...), a pogotovo sjenčenja i šrafiranja, očito su zajedno iskušavali mogućnosti tadašnjeg načina tiskanja.

Godinama kasnije, jedan od najvećih svjetskih portret karikaturista David Levin (rođen i umro u New Yorku, 1926.-2009.) u crno bijeloj tehnici crta tanke linije te popunjava plohe svojih karikatura na gotovo jednak način kao što je to činio naš Vidović.

NAŠA KARIKATURA DANAS

Evidentno je kako su splitsko-dalmatinski krug karikature pokrenuli školovani likovnjaci - slikari, kojima su se pridružili i drugi umjetnici - Emanuel Vidović (1870. - 1953.), Meneghello-Dinčić (1876.-1944.), Ante Katunarić (1877.-1935.), Angjeo Uvodić (1881.-1942.), Zvonimir Rakamarić (1866.-1833.), Antun Danilo (1882.-1944.), Petar Mitrović (1886.-1950), Vinko Foretić (1888.-1958.), Ivan Mirković (1893.-1988.), Ivo Tijardović (1895.-1976.), Antun Zuppa (1897.-1969.), Milan Tolić (1899.-1990.), Jozo Kljaković (1899.-1969.), Joko Knežević (1907.-1988.), Božo Matas (1907.-1996.), Petar Zrinski (1911.-1992.).

Zanimljivo. među današnjim splitskim (i hrvatskim) karikaturistima, vrlo malo je slikara! Od preko 100 članova Hrvatskog društva karikaturista, nažalost tek nekolicina je završila umjetničke akademije. Umjetnici "sa diplomom" očito su odustali od karikature i njenog društvenog angažmana.

Ipak, tu su sada "neki novi ljudi", hrvatska se karikatura dobro drži na brojnim svjetskim natjecanjima karikature (hvala internetu).

Portret, nekad omiljena slikarska disciplina, posebice imućnijih građana i uglednika, danas je skoro zaboravljen. Pripomogla je tome i digitalna fotografija, koja "vjereno pamti" naša lica za buduće generacije. Baš tu je portret karikatura trebala doći na svoje, jer ona može (ako karikaturist to umije) prikazati "interieur" osobe a ne samo njeno lice.

No, slikari i drugi umjetnici, skloniji instalacijama i performansima, ne pokazuju interes za portret karikaturu, ne žele se javno iskušati u ovoj osjetljivoj disciplini. Uistinu, nije lako u nekoliko kroki poteza perom u isto vrijeme postići sličnost sa portretiranom osobom a ujedno i dati nešto više od toga, prikazati karakter i "dušu".

Edo Šegvić (ovaj tekst je dio istoimenog eseja objavljenog u časopisu Kulturna baština, br. 36., Split 2010., recenzent Frano Dulibić)

Dr. Herkulan Salvi

SVJETIONIK KARIKATURE

Svjetska galerija karikatura Osten još uvijek je jedno od najjačih svjetala koje neumorno žmirka sa svjetionika svjetskih festivala karikature.

Na festival karikature u Skopju prvi sam puta poslao karikature 1990.godine. Od kolega koji su bili na festivalu slušao sam priče o prekrasnoj atmosferi druženja i domaćinu koji ih je dočekivao širom raširenih ruku. Na žalost moj red da se u to uvjerim došao je u ovim kriznim godinama, bez sponzora i u digitalnoj eri. Radove smo od organizatora primili elektronskom poštom, a svoj sud o kvaliteti radova slali e-mailom. Ali nije mi žao, to je jedno novo iskustvo, a kroz medije stalno nam poručuju „učite čitav radni vijek“, a kako nam radni vijek stalno produžuju to ustvari znači čitav život.

Autori su na festival poslali radove na temu rata, socijalnih razlika, braka, potrošačkog društva, medija, ekoloških katastrofa, kućnih ljubimaca, turizma, sporta... Promatrajući te karikature brzo shvatiš da su one ustvari ogledalo naše civilizacije, kroz njih vidimo sve nepravde, sve paradokse života na zemaljskoj kugli. Globalizacija je približila događanja i autore sa raznih točaka zemlje, teme su postale zajedničke, ali ih autori doživljavaju i obrađuju na svoj specifičan način vođeni načinom razmišljanja sredine u kojoj žive. Ta različitost razmišljanja obogatila je izložbu, a vjerujem i sve koji su je pogledali.

Kolege iz žirija Midhata Ajanovića i Huleta Hanušića poznajem već više od četvrt stoljeća, kad su kao urednici novina u Sarajevu i Brčkom rado ali i kritično prihvaćali i objavljivali moje radove. Znao sam da će zahvaljujući svojem dugogodišnjem iskustvu, sladokusci u svijetu karikature brzo uočiti najkvalitetnije radove. Ostale članove žirija Mice Jankulovskog, Bretislava Kovarika, Eleni Ospinu i Mahmuta Akgüna poznajem po izvrsnim radovima koje šalju na festivale u svijetu, a i ove godine Elenin rad uključen je u katalog 16.međunarodne izložbe karikatura u Zagrebu, dok je Mahmut na istom festivalu 2002.godine osvojio treću nagradu.

Imao sam čast da kao predsjednik žirija vodim rad ove iskusne ekipe.

Zdenko Puhin (predsjednik žirija), predgovor u katalogu Svjetske galerije karikatura Osten u Skopju

*OSTEN 2011, Skopje (Makedonija):
special award, Nikola Listeš*

MENDO MENDOVIĆ I DRUGI STRIPOVI

Krajem prošle godine izdavačka kuća "Vedis" ljubiteljima stripa priredila je dvostruko iznenađenje. Iz tiska je tada izašao strip album u kojem su probрани izvrsni stripovi Borivoja Dovnikovića-Borde iz nekoliko razdoblja njegovog strip stvaralaštva. U njemu su svoje mjesto našli stripovi: Mendo Mendović-4 epizode, 1 epizoda stripa Junaci autostrade, Čudesni tim (o nogometu), strip ratne tematike Slom ofenzive "Braun", te strip Emil i detektivi. U knjizi je osim stripova i zanimljiv intervju (na 50-ak stranica) koji je s autorom vodio Veljko Krulčić. Nešto kasnije nakon ovog izdanja iz tiska je od iste izdavačke kuće izašlo bibliofilsko izdanje istoimenog strip albuma. Ovo izdanje se razlikuje po grafičkom izgledu korica a u sebi za razliku od regularnog izdanja donosi po prvi put manje poznate strip table iz Dovnikovićeve strip opusa. Ovo bibliofilsko izdanje je tiskano u samo 50 primjeraka i svaki je potpisao i numerirao osobno Bordo.

Božidar Vukelić-Boba

JOSO OD KARLOVCA

U utorak 15. studenog 2011. otvorena je izložba Borislava Josipovića u Galeriji, Studentski centar Karlovac, Frankopanska 5.

Karlovac, grad vrlih kulturnjaka i umjetnika, ima podosta zapaženih glazbenika, slikara, fotografa, plesača, glumaca... A karikaturista? Njih nema ni za prste jedne ruke. Jedan od tih rijetkih prstiju - palac gore! - je Joso od Karlovca, kako se počesto na svojim karikaturama, ali i u radijskom i televizijskom eteru, potpisuje naš sugrađanin Borislav Josipović.

Joso, odnedavno umirovljenik, rođen je 1945. godine u Mišin Hanu

u Bosni i Hercegovini. Po struci strojar, kao mladić dolazi u Karlovac truhom za kruhom i čitav svoj radni vijek ostaje privržen ovdašnjoj metaloprerađivačkoj industriji. Unazad pet godina radio je i kao viši predavač na karlovačkom Veleučilištu.

Karikatura je njegova ljubav iz mladih dana... i ostao joj je vjeran i dosljedan. Još kao srednjoškolar objavio je prve karikature i humoreske u školskom listu, nastavio u studentskom glasilu. U "Karlovačkom tjedniku" prvom karikaturom, "Jura", javlja se 1973., a iste godine crta ih i za tvornički list "Jugoturbina".

NAUČI SE SMIJATI, PLAKATI ZNAŠ OD ROĐENJA!

Nakon početnog uzleta, slijede razdoblja zatišja, da bi Josino stvaralaštvo opet uzelo maha potkraj 1990-ih, kada postaje i članom Hrvatskog društva karikaturista i karlovačkog ULAK-a. Redaju se domaći i strani časopisi i novine s Josinim karikaturama. Usporedo ih predstavlja na skupnim izložbama širom Europe te u Japanu. Slijede nagrade i priznanja, a naposljetku, i dvije samostalne izložbe karikatura u Karlovcu, na temu "Karlovački dani piva" 2008. i "Svi na izbore" 2009.

Vođen motom da nam se valja naučiti smijati, jer plakati znamo od rođenja, Joso se prihvatio i šaljivog mikrofona. Zabavljao je i nasmijavao slušatelje Radio Karlovca kao "kormilar" emisije "Veseli čamac", čiji je bio autor, urednik i voditelj 2002. - 2005. Posljednje dvije godine istoimena emisija dobila je uz ton i sliku; šale s malog ekrana nudi karlovačka TV 4 rijeke.

Na večerašnjoj trećoj samostalnoj izložbi, Joso od Karlovca predstavlja se sa širokom lepezom od oko 150 starih i novih radova, koji smijehom pokrivaju sva najvažnija područja društvenog života. Ako je osnovna svrha karikature da nasmije, onda je Joso od Karlovca majstor svoga hobija. Njegovi su radovi "toplo oružje" za obranu od vlastite nesavršenosti, a ujedno i besplatan lijek bez nuspojava i pri stalnom uzimanju.

Goran Majetić, predgovor

NOGOMETNA TRILOGIJA

U nakladi izdavačke kuće "Vedis" iz Zagreba a pod uredničkom palicom Veljka Krulčića nedavno je iz tiska izašla strip knjiga Borivoja Dovnikovića-Borde u kojoj su tri stripa nogometne tematike. Stripovi u knjizi su: Novi centarfor i Čudesni tim iz 1961., te U zemlji ljepog nogometa iz 1962. Ti stripovi su premijerno bili objavljeni u "Plavom vjesniku" navedenih godina. Scenarist ovih stripova je Ljubomir Vukadinović. Uz stripove u ovoj knjizi je i zanimljiv predgovor Veljka Krulčića, zatim odličan tekst samog autora Borivoja Dovnikovića-Borde Nogomet i ja, i na kraju knjige tekstovi o crtaču i scenaristu ovih stripova od Veljka Krulčića.

Božidar Vukelić-Boba

IZLOŽBA NA ZAGREBAČKOM VELESAJMU

Od 14. - 18. 9. 2011. održan je MYSTIC - 2. međunarodni sajam alternative, zdravog života i graničnih područja znanosti. Na sajmu je bila postavljena izložba članova Hrvatskog društva karikaturista. Tema nije bila zadana pa su se na izložbi mogle vidjeti portret karikature poznatih "faca" iz politike, športa, kulture i gospodarstva, karikature koje komentiraju recentna događanja u društvu, dok je većina onih koje komentiraju potrošačko društvo.

Izloženo je pedesetak karikatura koje su izradili Miroslav Gerenčer, Ivan Sabolić, Petar Pismestrović, Davor Trgovčević, Nik Titanik, Oto Reisinger, Midhat Ajanović, Marko Ivić, Zdenko Puhin, Žarko Luetić, Dragutin Kovačević, Darko Zloušić, Darko Pavić, Damir Novak i Ivan Haramija.

BOBINA IZLOŽBA

Povodom Dana grada Senja u mjestu Sv.Juraj nedaleko Senja bila je postavljena izložba karikatura Božidara Vukelića-Bobe. Izložba se mogla pogledati u prostorijama ogranka Gradske knjižnice Senja u Sv.Jurju, u razdoblju od 21.4.-21.5. određenim danima u tjednu. Mještanima Sv.Jurja Boba se predstavio sa 60-ak radova. Ovo mu je prva izložba karikatura u tom mjestu.

IZLOŽBA ASTROKARIKATURA U DARUVARU

Drugu godinu za redom održano je druženje astronoma amatera pod nazivom „Deset dana astronomije u Daruvaru“. Druženje je održano od 18. do 27. ožujka u Daruvaru uz zanimljiva predavanja, promatranja noćnog neba i Sunca, okruglih stolova, obilaska vinskih podruma i mnogih drugih zanimljivih događanja.

Uz fotografije nebeskih tijela pod imenom „Tko se boji mraka još“ bile su izložene i karikature Davora Lackovića na temu šaljivih dogodovština amatera zvjezdoznanaca koje su deset dana uveseljavale posjetitelje izložbe.

Božidar Vukelić-Boba

5. međunarodni zagrebački salon autokarikature 2011, Zagreb: Posebno priznanje, Oto Reisinger

UMJETNOST OSMIJEHA

Izložbom Ota Reisingera, Udruga Umjetnost osmijeha počela je s radom u novom prostoru u Radićevoj 37 u Zagrebu, a koji bi trebao postati nezaobilaznim mjestom za ljubitelje umjetnosti, posebno karikature.

U društvu s predsjednicom Udruge Rumicom Baranović, izložbu i novu galeriju otvorio je gradonačelnik Milan Bandić. Cilj Udruge je pružiti priliku i mladim neafirmiranim umjetnicima da se predstave posjetiteljima koji će, nadaju se organizatori, s osmjehom na licu uživati u izložbama.

LENNER U POŽEGI

U Požegi je sredinom lipnja otvorena Izložba crteža i karikatura nagrađivanog majstora karikature Zvonka Lennera. O životu i radu karikaturista Zvonka Lennera govorio je njegov prijatelj, povjesničar umjetnosti i književnik Nikola Marčetić: "Predstavljene ilustracije možemo shvatiti i kao relevantan povijesni dokument jer se ne radi samo o štumoru opisu arhitektonskih zdanja, već su karikature pune života, naracije i humora kojim je sačuvana duša i duh predstavljene vremena. Riječ je o živoj baštini u funkciji grada, jer je većina objekata sa crteža i danas sačuvana".

Prema riječima autora izložbe Zvonka Lennera, inspiraciju za karikature pronašao je proučavajući knjige iz arhitekture, dok je priče i legende iz kojih je crpio nadahnuće za crteže čuo družeći se s nekolicinom Požežana.

PUTOPIS: SAINT JUST le MARTEL

Festival u Saint Just le Martelu je vjerojatno najbrojniji skup karikaturista i ljubitelja karikature koji se odigrava u Europi i svijetu i događaj koji bi svaki karikaturist trebao vidjeti i doživjeti. Ove godine, krajem rujna i početkom listopada, u trajanju od tjedan dana (uključujući obadva vikenda) održan je jubilarni, 30. po redu festival koji je dodatno uvećan otvorenjem dviju velikih polivalentnih dvorana izgrađenih prvenstveno za potrebe festivala karikature, dok u ostalom dijelu godine služe i za druga kulturna i sportska događanja lokalne zajednice nevelikog St Justa i okolice.

St Just le Martel nalazi se oko 300-ak kilometara južno od Pariza, u samom srcu Francuske, blizu Limogesa koji ni sam nije pretjerano velik. Cijeli kraj je ponešto usporen u odnosu na Pariz i druge veće francuske gradove tako da cijela atmosfera odiše duhom nekih prošlih, smirenijih vremena kakvu su nosili francuski filmovi iz sredine 20. stoljeća.

Unatoč tome, organizator sa dugogodišnjim iskustvom ništa ni ove godine nije prepustio slučaju, od dočekivanja svakog od 250 prijavljenih gostiju odnosno karikaturista ali i organizatora festivala karikature na pariškom željezničkom kolodvoru sve do njihovog ispraćaja. Bili su tu ljudi iz Kanade, Kameruna, azijskog dijela Rusije, Koreje i tko zna od kuda još.

Festival započinje u petak, ceremonijom otvaranja i svečanom večerom za 500-ak uzvanika a nastavlja se popratnim aktivnostima, od cjelodnevnog crtanja brzih portretnih karikatura u kojem neprekidno sudjeluje 40-50 karikaturista, večernjih koncerata za goste pa sve do dodjeljivanja brojnih priznanja, a traje do sljedeće nedjelje kada se svi razilaze u popodnevним satima. Tijekom dana vrte se filmovi sa bivših festivala ali također i fotke od prethodnog dana što ukazuje da domaćini rade i noću.

Treba napomenuti da nagrade nisu novčane niti postoji spomena vrijedan popratni katalog, no organizator je zato uložio višestruko veća sredstva u ukupnu organizaciju i troškove boravka uzvanika. Ono što se međutim ne može mjeriti uložnim novčanim sredstvima bez obzira na njihov iznos jest domaćinska srdačnost cijele zajednice kojoj ovaj festival očito predstavlja glavni kulturni, turistički i društveni događaj godine i očito je stvar lokalnog prestiža sudjelovati u njemu.

Naravno, udarni termini kada je prisutan i najveći broj gostiju su početni i završni vikend ali pojedini karikaturisti koji imaju vremena provedu ovdje cijeli tjedan i svi odreda na kraju ponavljaju da će se vratiti već dogodine budu li ikako mogli. Kako zbog druženja sa kolegama iz cijelog svijeta tako i zbog gostoprimstva domaćina. Ovo je svakako mjesto i događaj na kojem karikaturisti osjećaju vrijednost posla kojim se bave u punom smislu te riječi odnosno onaj dio koji se ne izražava samo visinom honorara za objavljenu karikaturu i gdje se na svakom koraku osjećaju zarazne pozitivne vibracije. Hrvatskim karikaturistima, nenaviklim niti na visoke honorare a često niti na uvažavanje urednika i redakcije, preporučuje se posjeta ovom festivalu kao svojevrsna psihoterapija.

Davor Trgovčević

Davor Trgovčević

KORDEJ & DJANGO "U ZONI SUMRAKA"

U biblioteci Kvadrat a u izdanju Ogranka Matice hrvatske iz Bizovca pod uredništvom agilnog Vjekoslava Đaniša izašao je odličan i zanimljiv strip album "U zoni sumraka" svjetski poznatog strip autora Igora Kordeja i ne manje poznatog scenariste Nenada Mikalačkog-Djanga. Ova izvrsna strip knjiga nam donosi nekoliko stripova iz raznih razdoblja njihovog stvaralaštva. Prvi u njoj je strip pod nazivom Zid iz 1986. Drugi strip (u boji) Jesen nastao je 1988. a svojedobno objavljen i u Francuskoj. Treći po redu je strip Tumbelweed (također u boji) gdje nam se Kordej otkriva u potpunosti svog izvanserijskog talenta. Strip je nastao 1990. Zatim slijedi epizoda stripa Inspektor Jodler. Posljednji strip u knjizi je kratka strip priča bez teksta Kanta, maestralna grafička minijatura. U ovom strip albumu uz navedene stripove je i odličan predgovor ovom izdanju koji je napisao Dr.Sc.Slobodan Simović-Simke, a album zatvara pogovor Igora Kordeja i bilješka o autorima. Strip album je tvrdog uveza, dijelom u boji i ima 136 str. Naslovnicu je grafički oblikovao I.Kordej a prijelom je izvrsno odradio Tihomir Tikulin-Tico.

Božidar Vukelić-Boba

USPJEŠNO NASMIJAVAMO SVIJET

1st Gold Panda International Cartoon 2011, Beijing
(Kina): Selected Prize, Nikola Listeš

Nestalo je karikature u tisku na ovim prostorima. Lako za to, no ne znamo se više ni našaliti, u predahu "bombardmana" iz crnih kronika i ekskluziva vezanih uz aktualna suđenja političari i političarima. A nije tako nekada bilo, ponajmanje u ovome gradu, koji je živio od glende i svojih oriđinala, ni u tisku, koji je mjerio njihovo bilo i kuntreštavanje.

A bilo je kucalo upravo za vic i pošalicu, za dosjetku koja je bila više od zabave, zapravo stvar prestiža i statusa, kako onih koji su šale smišljali, ali i onih koji su bivali izvrnuti ruglu, jer to je bila statusna potvrda. Smjenjivali su se tako smij i suze, na toj labavo fiksiranoj granici. A i kaže se – da nije smiješno, bilo bi tragično. No, jezičac je kao u pravilu na onoj drugoj strani koja priziva katastrofičnost, defetizam, tragedije...

Na sreću, karikaturisti ovdašnji, pa i šire hrvatski, žive nekako svoj život u maloj enklavi koja uvijek traži i nalazi pozitivan rasplet, pa ma kako situacije složene, da ne kažemo ozbiljne, bile. A u njima, ne zaboravimo, uvijek fig-

urira zlatno pravilo "moglo je i svršit gore!". A "slike" iz svijeta koje dobivamo htjeli ne htjeli, zbog vlastita hendikepa opet selektiramo po negativnim predznacima ili sustavom vrijednosti "vjerovali ili ne".

Zbog tih razloga valjda nam rjeđe pada na pamet da notiramo sjajne uzlete naših karikaturista i radimo prvo profesionalnu selekciju što se tiče važnosti vijesti, jer Hrvatska je u svijetu na cijeni što se crtanog vica tiče, ali i onu ljudsku, da razbibrigom potkrijepimo i onu vedriju stranu u zbilji što nas okružuje, a na koju smo pomalo zaboravili. Bilo kako bilo, u enklavi i o tome vode računa, česta priznanja našim karikaturistima prisilila su Hrvatsko društvo karikaturista da boduje priznanja hrvatskih karikaturista po bijelom svijetu i na koncu godine ponajboljemu pripada domaći Oscar – Oskarika. Dakako, nisu svi hrvatski karikaturisti u sustavu Zagrepčana, jer to je asocijacija kojoj se prilazi dobrovoljno, ali to ne umanjuje važnost brige za one od kojih su tiskovine digle ruke, do te mjere da nemaju gdje objaviti karikature, a svijet nerijetko traži upravo potvrde o tiskanju uradaka u matičnom tisku. I u otežanim okolnostima brojni su splitski crtači slavili, pa kad su nam već vjestice o tako "značajnim malim stvarima" pobjegle nezapaženo, nasmijte se barem prigodno uz prigodno spravljeni koktel. Nazdravije, uz napitak veselosti koji je svijet spravio od hrvatske "sirovine" i već "popio".

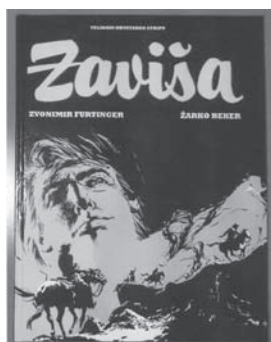
Igor Brešan, Slobodna Dalmacija

SINDROM VLASTI

U biblioteci Machu Picchu krajem prošle godine izašla je knjiga "Sindrom vlasti" autora Radivoja Domagoja Devlića koji je široj publici poznatiji kao strip crtač i autor nezaboravnih Huljica i mnogih stripova i ilustracija povijesne tematike. Devlić je uz povijest obožavao i SF, i autor je mnogih SF priča za koje je i nekoliko puta nagrađivan. Ovu knjigu su u novo pokrenutoj biblioteci Machu Picchu izdali u suradnji Ogranak Matice hrvatske Bizovac i Mentor d.o.o. iz Zagreba, a njeni urednici su Vjekoslav Đaniš i Darko Macan. Knjiga ima 218 str. i donosi nam 7 priča i 1 pjesmu majstora Radovana. Pri kraju knjige je objavljeno nekoliko crteža likova iz stripova i priča koje bi Devlić da je poživio (nažalost prerano nas je napustio) sigurno prenio u svijet stripa. Na kraju ove knjige je pogovor Borisa Švela o Radovanu Devliću. Ovo je zanimljiva knjiga puna odličnih priča. Knjigu je grafički oblikovala Melina Mikulić iz Plavog dabra. Naslovnice knjige krasi ilustracija Radovana Devlića koja je bila objavljena uz tada nagrađenu priču Hajka u tjedniku Studio 1981. Toplo preporučujem da pročitate ovu knjigu i otkrijete majstora Radovana i njegov "drugi" svijet, iako je on kroz ove priče kao i svoje stripove uvijek nenadmašno

(Božidar Vukelić-Boba)

STRIP ALBUM "ZAVIŠA"

U biblioteci Velikani hrvatskog stripa izdavača Ogranak Matice hrvatske Bizovac pod uredničkom palicom Vjekoslava Đaniša prije nekoliko mjeseci iz tiska je izašao strip album Zaviša autora Žarka Bekera, crtača i Zvonimira Furtingera, scenarista. U ovom strip albumu su sve (4) epizode Zaviše, stripa koji je izlazio u Plavom vjesniku početkom '60-ih godina prošlog stoljeća. Prve dvije epizode u ovom strip albumu, Zaviša i Vitez lualica su u boji, a 3 i 4, Tajanstveni strijelac i Lažni hodočasnik su crno-bijele. Na kraju ovog strip izdanja je odličan tekst Vitez hrvatskog stripa o autorima ovog stripa, a napisao ga je naš veliki strip znalac Rudi Aljinović. Strip album je tvrdog uveza, ima 96 str., a za dizajn i prijelom je zaslužan Tihomir Tikulin-Tico koji je izvrsno odradio posao.

(Božidar Vukelić-Boba)

RATNI STRIPOVI

Mnogi ljubitelji stripa ratne devedesete neće pamtili samo kao mračno doba regionalne povijesti nego i kao mračno doba za strip na području Hrvatske, koji je državnim osamostaljenjem gotovo potpuno nestao s naših kioska. Većinu najpopularnijih izdanja, naime, tiskali su u Beogradu. Tek za nekoliko godina Slobodna Dalmacija na ulicu je vratila talijanske stripove poput Zagora i Dylana Doga, dok smo na sjevernoeuropska i američka izdanja, do rata redovito objavljivala u novosadskoj Stripoteci, morali čekati još puno desetljeće.

Kao mali tračak nade pojavio se 1992. godine Plavi zabavnik, Vjesnikovo novinsko izdanje nalik ranom Plavom vjesniku, za čijeg je glavnog urednika imenovan iskusni stripaš Radovan Devlić. Tu je ponovno oživio klasični strip Dan Dare, kojeg su se roditelji ratnih klinaca sjećali još iz Plavog vjesnika, zatim tekstovi o popularnim temama za mlade, ali i ono najvažnije – neki novi, autorski domaći stripovi, nužno tematski usmjereni na rat koji je bio svuda oko nas.

Eksplzivna vešmašina

Devlićev Plavi zabavnik izdržao je, na veliku žalost čitatelja, tek skromnih šest brojeva. Dovoljno da u njemu pročitamo neke od prvih radova današnjih zvijezda domaćeg stripa, poput sjajnog Gorana Sudžuke.

I sam Devlić objavljivao je u svojem magazinu, ratni akcij "Priča o kacigi" smješten na područje istočne Slavonije, u kojem smo pratili naše vojnike kako kroz kišu eksplozija ponovno zauzimaju okupirano područje.

Već iz prvog broja Plavog zabavnika u sjećanju nam je ostalo i "Vatreno pranje" scenarista Miljenka Horvatića, strip čiji je crtež potpisivao stanoviti Joakim Dabo-Dasa. Bio je to pseudonim iza kojeg se skrivao danas također zvjezdani Marvelov crtač Esad Ribić!

U "Vatrenom pranju" hrvatski su branitelji prikazani kao slučajni heroji iz susjedstva koji nakon zračnog napada jugoslavenske vojske uzvraćaju udarac mitskom vešmašinom punom eksploziva, a koju su na neprijateljske položaje bacili iz turističke letjelice.

Još naglašenije humorističan pristup teškoj temi u Plavom je zabavniku njegovao Štef Bartolić, autor odličnih "Mudraca", koji su poslije oživljavali i u drugim tiskovinama, da bi ovih dana napokon dobili i vlastiti strip album. On bi se negdje oko festivala Crtani Romani Šou mogao pojaviti na policama domaćih striparnica.

Postratni uspjeh

A svi spomenuti radovi mogli su se vidjeti u novootvorenoj galeriji Svijet stripa u Kačićevoj 6a. Izloženi su bili crteži iz Plavog zabavnika, ali i originalne table Matakovićevih "Les Proutes", stripova koji su još od '91. izlazili u sklopu Slobodne Dalmacije, a prema ratu su se odnosili s dobrodošlim cinizmom i karakteristično grotesknim crtežem ovog istočno-slavonskog autora.

Likovi Dubravka Matakovića već su tada bili iznimno okrutni, pružajući crnohumornu kontru dominantnom i pomalo sterilnom prikazu hrvatskog vojnika kao arhetipskog heroja u maskirnoj uniformi.

Kao protutežu tendencioznom stripu devedesetih, na izložbi je predstavljen i izvrstan autobiografski "Papak" mladog Frane Petruše, čiji je album paralelno s domaćim izdanjem objavila i ugledna francuska kuća Dargaud! Ovaj nam strip, nastao tek 2007., pokazuje kako ta tema s odmakom može biti i te kako poticajna za umjetničko propitivanje. I zanimljiva nekim novim, mlađim generacijama.

Milena Zajović, Večernji list

STIV CINIK i „SUMRAK IDOLA“

U ova teška vremena ne posustaju samo planovi i projekti već i ljudi i njihove sudbine, ponekad i ponegdje i čitave države i narodi, pa nije čudo da posustaju i idoli. Od onih prije tako uzoriti i ispeglanih društvenih idola pretvaraju se u manje blistave, ponekad i zaprljane, ali svakako komične i groteskne prilike. Taj fenomen "Sumraka idola" u svojim karikaturama istražuje naš poznati majstor veseloga crteža Stiv Cinik. Na njegovim slikama događa se i ironija i groteska, one vrište svojim osebujnim apsurdom koji u prvom planu ima dimenziju komičnog, pa čak i onda kada je sumrak jednog fenomena u biti svoje prirode posve tragičan. Sada se ova pobuna duha, taj "Sumrak idola" zbiva i izlaže Pod starim krovovima u najstarijoj zagrebačkoj gostionici na Gornjem gradu.

INCIDENT U SARAJEVU

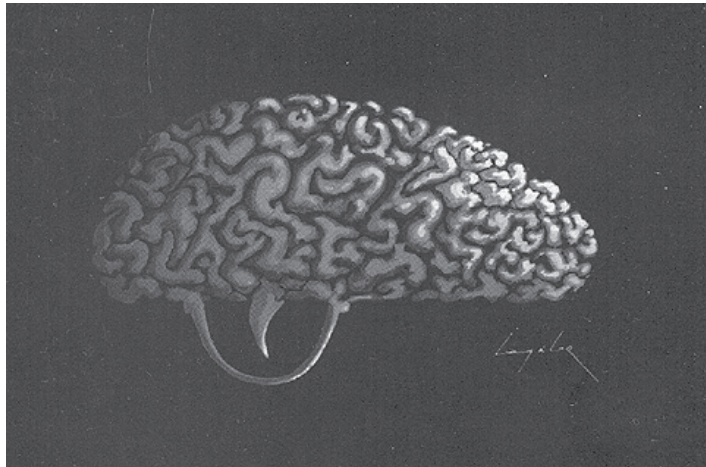
Izložba karikature u Sarajevu je pravi kulturni incident. Iako karikaturista u Sarajevu i okolici ima još među živima, karikatura je definitivno u samrtnom hropcu. Nakon odlaska Bože Stefanovića u penziju, karikatura je u dnevnom listu „Oslobođenje“ praktično zaboravljena (red se na ovom mjestu sjetiti Adija Mulabegovića, Hasana Fazlića, Zvonimira Gavranovića, Midhata Ajanovića). U „Dnevnom avazu“ svoj čošak još ima Đoko Ninković, a u ozbiljnoj tjednoj štampi, koja se doduše može nabrojati na prste jedne ruke, pojava karikature je paranormalna pojava. Zbog toga i iznenađuje da evo na početku i kraju ljeta imamo dvije („moš mislit“) izložbe karikatura.

Prvo je Alija Hafizović Haf u Umjetničkoj galeriji Bosne i Hercegovine izložio svoje portretne karikature, već izlagane davne 1976. godine. Predstavljeni su poznati političari, kulturni i estradni radnici Sarajeva, da spomenem Branka Mikulića, Ljiljanu Molnar – Talajić, Mirsada Berbera do članova „Bijelog dugmeta“. Tko se sjeća tog vremena (a ja sam tad pa haman već bio apsolvent), zna da je Sarajevo u taj vakat bilo grad. I imalo, između ostalog i svoj salon karikature. Poredeći sadašnje „javne“ ličnosti i ove koje je stvarno maestralno prikazao Haf, ova se izložba ne doživljava kao izložba karikatura, već kao homage jednom vremenu ili svojevrsan performans. Točno da se insan upita „Jel' Saraj'vo gdje je nekad bilo?“

Ovih dana (a to znači u rujnu) galerija „Preporod“ otvorila je svoj prostor karikaturama Luke Lagatora iz Crne Gore. Izložba (ili kako se to sad umjetnički kaže „projekat“) pod nazivom Dictatura cerebri koncipirana je od performansa na otvaranju, crteža, slika i instalacija. Tema svih radova je ljudski mozak, ali ona njegova devijantna strana. Precizan u izvedbi (neovisno od tehnike) Luka Lagator ne ostavlja mjesta prevelikoj tematskoj asocijativnosti pojedinih radova. Ali je zato autorova paleta percepcije produkata sumanutih mozgova vrlo široka. Ona ide od blagog podsmijeha do ironije.

Interesantno je da se izložba Dictatura cerebri održava baš u vrijeme kad je prije deset godina napadnut Svjetski trgovački centar u New Yorku (što je i tema jedne instalacije). S druge strane Aleksandar Čilikov u kratkom kataloškom eseju lucidno primjećuje da je Sarajevo, zbog svoje nedavne prošlosti i iskustava njegovih stanovnika, pravo mjesto za podsjećanje na „tamnu stranu mozga“.

dr. Jasminko Mulaomerović

Luka Lagator

BESKONAČNI ITINERER KROZ SVIJET STRIP ALBUMA

Nedavno je u izdanju Strip-agenta d.o.o. iz Zagreba u nakladi od 500 primjeraka izašao u 2 knjige „Beskonačni itinerer kroz svijet strip albuma“, velikog kolekcionara i ljubitelja stripova Vladimira Topolovačkog. Knjige su tvrdog uveza, tisak u boji. Prva ima 268 stranica a druga 184. Zanimljiv i nadasve duhovit predgovor ovom izdanju napisao je

sam autor koji je i priredio ovo grandiozno izdanje jedinstveno na ovim prostorima. U predgovoru nam autor otkriva mnoge stvari koje su vjerujem identične i poznate svima koji vole stripove i koji ih sakupljaju. U ove dvije velike knjige položenog formata Vladimir je obradio (većinom iz vlastite kolekcije) preko 4.000 tisuće strip izdanja. Ima tu kioska izdanja, strip albuma, knjiga o stripu, kataloga strip izložbi, diplomskih radnji, i još mnogo zanimljivih stvari. Za svaku nazovimo strip jedinicu autor je naveo izdavača, godinu objavljivanja, broj stranica, tiražu, vrstu uveza, i još neke korisne podatke za one koje zanima strip izdavaštvo na ovim prostorima. Ove dvije knjige su pravo bogatstvo i rudnik podataka o strip izdanjima s prostora bivše države. U njima su informacije o stripovima iz skoro svih sadašnjih država u našem okruženju. Ovo izdanje završava na kraju druge knjige zahvalom i duhovitim komentarom samog autora, Vladimira Topolovačkog. Sve čestitke njemu što je nama stripofilima podario ovo divno izdanje kao i Strip-agentu što ga je objavio.

Božidar Vukelić-Boba

OSKARfest

Četvrtu godinu za redom u Osoru je u ljetnoj sezoni održan OSKARfest - međunarodna izložba karikatura. Organizator OSKARfesta je udruga ARTour-Nerezine na čelu sa Dragutinom Dadom Kovačevićem. Izložba se mogla razgledati u Društvenom domu u Osoru od 10. srpnja do 6. listopada 2011. godine.

Sudjelovalo je 97 autora iz tridesetak zemalja sa 186 karikatura na zadanu temu Otok s blagom i slobodnu temu. Zemlje sudionice: Hrvatska, Slovenija, Srbija, Makedonija, Austrija, Mađarska, Njemačka, Italija, Nizozemska, Francuska, Engleska, Finska, SAD, Brazil, Rusija, Ukrajina, Poljska, Češka, Bugarska, Rumunjska, Turska, Japan, Indija, Indonezija, Egipat, Izrael, Iran, Uzbekistan, Mianmar.

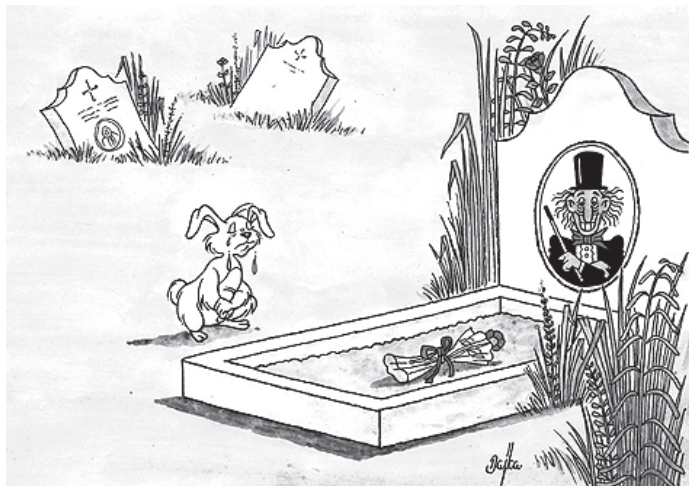
U sklopu festivala održana je i samostalna izložba Heinza Ortnera iz Austrije, prošlogodišnjeg dobitnika nagrade Oskar.

Posebnost festivala i u svjetskim razmjerima je međunarodni žiri, najbrojniji na svijetu – najbolju karikaturu biraju posjetitelji glasovanjem, pri čemu i sami mogu odmah strugalicom na glasačkom listiću osvojiti prigodnu nagradu (karikaturu, katalog, plakat, majicu ili razglednicu).

Ovog ljeta prikupljeno je 2.250 glasačkih listića, a broj posjetitelja bio je višestruko veći – preko 10.000. Glasački listići su komisijski prebrojani 26. listopada 2011. u prostorijama Hrvatskog društva karikaturista u Zagrebu.

Na temu Otok s blagom pobijedio je Saša Dimitrijević iz Srbije, na slobodnu temu Damir Novak iz Hrvatske, a ukupni pobjednik (A+B tema) i dobitnik nagrade Oskar je Zoran Tovirac iz Srbije (samostalna izložba na 5. OSKARfestu 2012.).

Ovom je izložbom Osor – mali vječni grad sa svega sedamdesetak stanovnika – uz Osorske glazbene večeri, ljetni festival ozbiljne glazbe, dobio i jedan neozbiljan festival na kojem se svi mogu nasmijati, bez obzira na dob, spol, nacionalnost, jezik... (sve karikature su bez riječi) - nov turistički proizvod za brojnu međunarodnu publiku.

Darko Pavić

VINSKI KALENDAR

Popularni bjelovarski karikaturist Branko Medak predstavio je 28 po redu martinjski kalendar, koji je nedvojbeno jedinstven u svijetu. Unikatnost su provokativne karikature inspirirane seksi dogodovštinama vezanim uz vino, zbog čega je Medakov kalendar neizostavni dio interijera klijeti od Iloka do Dubrovnika, premda autor tvrdi kako ga najviše kupuju Zagorci.

- Tome se ne treba čuditi jer sam obiteljskim korijenima vezan uz to podneblje i mentalitet ljudi. Stoga se tekstualno baziram na kajkavštini, ali se karikaturama podjednako smiju Mađari, Istrani,

Dalmatinci i mnogu drugi vinoljupci koji možda ne razumiju sve riječi, ali zato već godinama uspješno komuniciramo crtežom što znači da sam uspio na svoj način prikazati šaljivu stranu onoga što se veže uz vino i vinograde - kaže Medak.

I ovogodišnji kalendar "Od Martinja do Martinja" obiluje Medakovim "poskočicama" temeljenim na naglašenoj seksualnosti što je već njegov prepoznatljiv izričaj, ali bez lascivnosti zbog čega bi se svi oni koji će ga izložiti u svojim klijetima morali crvenjeti pred gostima. Prpošnih 12 stranica karikatura dodatno su obogaćene godišnjim horoskopom za žene i muškarce koji i u tekstualnim dijelom odražavaju sadržaj karikatura.

- Martinje je izniman blagdan, koji njegujući druženja u klijeti, odražava dio naše tradicije. Stoga je kalendar svojevrsna posveta posveta tim običajima, ali i staroj uzrečici kako je istina ipak u vinu, pa što god tko o tome mislio - kaže naš Medo.

SOLIN 2011

U sklopu Solinskog kulturnog ljeta u Galeriji Doma kulture Zvonimir u Solinu otvorena je izložba najboljih karikatura pristiglih na sedmi Međunarodni natječaj karikatura SOLIN 2011. Stručni je sud između 900 karikatura autora iz 49 zemalja s motivima arheologije te slobodnog izbora za Grand prix pobjednika festivala proglasio rad makedonskog karikaturista Miroslava Georgijevskog.

Specijalne nagrade dobili su Doru Axinte (Rumunjska), Ivailo Svetkov (Bugarska), Enrico Yunkuiera Ayres (Brazil), Jano Valter (Slovačka), Ahmet Aykanat (Turska) i Slobodan Butir (Hrvatska). Izložbu je otvorio splitski karikaturist, publicist i kantautor Igor Brešan, naglasivši vrcavost, duhovitost, likovnost i druge odlike karikatura koje gledateljima donose vedrinu, porugu i poruku. Utemeljitelj solinskog festivala karikatura Marko Ivić najavio je da su u izradi web stranice festivala na kojemu će biti predstavljeni svi dosadašnji nagrađivani autori.

Međunarodni festival karikature Solin 2011:
Specijalna nagrada, Slobodan Butir,
tema: arheologija

LASTOVO 2011

Pravo je čudo da u vrijeme opće besparice, a usto i marginalizacije karikature, entuzijasti s Lastova, poglavito Svetislav Pinjuh uspijevaju iz godine u godinu okupiti većinu autora koji se u nas bave ovom specifičnom vrstom likovnog izražavanja. Ove se godine njih 39 predstavilo svojim radovima na temu ekologije. Izložba je trajala cijelo ljeto, a ovogodišnji laureati su:

- Mojmir Mihатов iz Zadra, prva nagrada
- Nikola Listeš, Kaštel Sućurac, druga nagrada
- Žarko Luetić iz Splita, treća nagrada

Posebna priznanja dobili su Srećko Puntarić (Zagreb), Miroslav Gerenčer (Osijek), Dragutin Dado Kovačević (Zagreb), Damir Novak (Lopatinec) i Branko Ilić (Sesvete).

5. MEĐUNARODNI ZAGREBAČKI SALON AUTOKARIKATURE 2011

Izložbu pod pokroviteljstvom grada Zagreba, koja se održava u povodu 110. obljetnice prvog pojavljivanja automobila u Zagrebu i 105. obljetnice utemeljenja Hrvatskog autokluba, otvorio je gradonačelnik Milan Bandić, dobitnici ovogodišnjeg Salona su:

Grand Prix

POL LEURS (Luksemburg)

1. Nagrada

DANIEL EDUARDO VARELA
(Argentina)

2. Nagrada

RAUL DE LA NUEZ (USA)

3. Nagrada

LUKA LAGATOR (Crna Gora)

Dobitnici posebnih priznanja su Oton Anton Reisinger iz Hrvatske i Ivajlo Cvetkov iz Bugarske.

Posebne pohvale dobili su Alexander Dubovsky iz Ukrajine, Ross Thomson iz Engleske, Bilig Ba iz Kine, Norbert van Yperzeele iz Belgije, Živko Nimac i Nikola Listeš iz Hrvatske, Elman Mirzojev iz Azerbajdžana te Bobiša Todorović iz Srbije.

~ MAJSTORE... NAPRAVI NEŠTO ZA 5. SALON AUTOKARIKATURE !

5. međunarodni zagrebački salon autokarikature 2011, Zagreb:
Posebno priznanje, Živko Nimac

ODJECI S FESTIVALA...

PREŠOV 2011, Češka

tema: pivo

Golden Keg – Rumen Dragostinov, Bugar

1st Prize - Konstantin Kazanchev (Ukrajina)
2nd Prize - Jacek Fraćkiewicz (Poljska)
3rd Prize - Laco Torma (Slovačka).

KRUISSHOUTEM 2011, Belgija

tema: cipele

3039 karikatura / 798 sudionika

1st prize: **Alessandro Gatto (Italija)**

2nd prize: Pol Leurs (Luxembourg)

3rd prize: Agim Sulaj (Italija)

VII World Press Cartoon

Sintra 2011 / Portugal

Grand Prix: David Rowe - Australija

Caricatura:

First Prize: Joao Vaz de Carvalho - Portugal

Second Prize: Boligan - Meksiko

Third Prize: Santiago - Portugal

Mentions:

Elena - Colombia, Denis Lopatin - Rusija,
Hassan Karimzadeh - Iraq, Siammarella -
Italija, Corbajo - Španjolska, **Igor Brešan -
Hrvatska**, Andre Carrilho - Portugal

Editorial Cartoon:

First Prize: David Rowe - Australija

Second Prize: Pawel Kuczynski - Poljska

Third Prize: Alecus - Meksiko

Gag Humour:

First Prize: Samuca - Brazil

Second Prize: Agim Sulaj - Albanija

Third Prize: Tomas Serrano - Španjolska

3rd International City Complexities

Cartoon Contest 2010, IRAN

tema: grad

First Prize: Nikola Listeš (HDK)

Second Prize: Rumen Dragostinov
(Bugarska)

Third Prize: Naser Moghadam (Iran)

PORTO 2011, Portugal

tema: komunikacija i tehnologija / slobodna

Grand Prize: Zygmunt Zaradkiewicz, Poljska

2nd Prize: Plantu / Francuska

3rd Prize: Fernando Saraiva / Portugal

Honorable Mentions:

Luc Vernimmen / Belgija, Ronaldo Cunha
Dias / Brazil, Angel Boligan / Meksiko, Pawel
Kuczynski / Poljska, Mihai Ignat / Rumunjska
Valentin Druzhinin / Rusija ...

CARACOLERO 2011, Španjolska

tema: puž

Winning Cartoon: Jaroslav Snejdar

Honorable mention : Emil Strniša (HDK)

AYDIN DOGAN 2011, Turska

First Prize: Ross Thomson (Eng)

Second Prize: İlya Katz-Izrael

Third Prize: Werner Rollow-Njemačka

Honorable Mentions:

Nadia Aghabeigi (Iran), Sava Babic (Srbija),
Razvan Skin Bradean (Rumunjska), Jerzy
Gluszek (Poljska), Jozef Gruspier (Slovačka),
Moacir Knorr Gutterres (Brazil), Kudin Victor
(Ukrajina), Pol Leurs (Luksemburg), Angel
Mora Ramiro Zapata (Kolumbija), Nikola

Listeš (HDK), Oton Anton Reisinger

(HDK), Reiner Schwalme'yi (Njemačka)

TEHERAN 2011, Iran

Third Intern.Productivity Cartoon Festival

First Prize: Hicabi Demirci (Turska)

Second Prize: Mahdi Azizi (Iran)

Third Prize: Valentin Druzhinin (Rusija),

Kambiz Derambakhsh (Iran)

Honorable Mention: Jurij Kosobukin (Ukr),

Elena Ospina (Španjolska), **Darko Pavić /**

Joso Domniković (HDK), Mikio Nakahara

(Japan), Read Khalil (Sirija), Doru Axinte

(Rumunjska)

SKOPJE 2011, Makedonija

**First prize for cartoon: Tsocho Peev –
Bugarska**

First prize for satiric drawing:

Makhmudjon Eshonkulov – Uzbekistan

First prize for comic/strip:

Hamidreza Mosayebi – Iran

Special awards:

Tošo Borković – Srbija, Valentin Georgiev –

Bugarska, Nikola Listes – HDK, Anatolij

Stankulov – Bugarska ...

MILAS 2011, Turska

First Turhan Selcuk Int.Cartoon Contest

1st prize: Dariush Ramezani-Iran

2nd prize: Ivailo Tsvetkov-Bugarska

3rd prize: Victor Crudu-Moldavija

Cumhuriyet Newspaper Special Prize:

Zdenko Puhin, HDK

MİSAD Prize: Valentin Georgiev Bugarska

Milas prize: Vladimir kazanevsky-Ukrajina

VINICA 2011, Makedonija

tema: ljubiv, vino i antika

1. Frano Cebalo (HDK)

2. Dragan Popovski (Makedonija)

3. Veselin Zidarov (Bugarska)

ZIELONA GORA 2011, Poljska

tema: knjiga

**GRAND PRIX - Witold Mysyrowicz
(Poljska)**

First Prize - Grigori Katz (Izrael)

Second Prize - Pawel Kuczynski (Poljska)

Third Prize - Kfir Weizman (Izrael)

4th Molla Nasreddin International

Cartoon Contest / Azerbejdžan

tema: "No to Narcotic"

Gold Medal: Alessandro Gatto - Italija

Silver Medal: Vladimir Kazanevsky - Ukrajina

Bronze Medal: Marat Valiaxmetov -

Španjolska

Special Awards:

Boris Erenburg - Izrael

Stanislaw Ashmarin - Rusija

Second Master Cup International

Illustration Biennial, Beijing / Kina

Grand Master Prize: Jin Hui / Kina

Quan Yingsheng / Korea

Master Prize:

Robert Baramov / Bugarska, Takeda Hideo /

Japan, Larry Glenn /Australija, Kim Young,

Taik / Koreja, Bai Yuping / Kina, Dey Gautam

/ India, Mikhail M. Zlatkovsky /Rusija, Victoria

Goro-Rapoport / USA, Xu Li / Kina, Teoh

Hsieh Keat / USA

Special Prizes of Jury meeting:

M. Zlatkovsky /Rusija; **Mojmir Mihatov /**

Croatia; Oleg Dergachov / Kanada; Pawel

Kuczynski / Poljska; Valentin Druzhinin /

Rusija; Valentin Georgiev / Bugarska ...

Honorary Prizes:

Jitet Kostana / Indonesia; Katz Grigori /

Izrael; **Mojmir Mihatov / HDK; Nikola Listes**

/ HDK; Oleg Dergachov / Kanada; Oleg

Goutsol / Ukrajina ...

Excellent Prizes:

Musa Gumus / Turska; Pol Leurs /

Luksemburg; Raul De La Nuez / USA;

Slobodan Butir / HDK; Stephen Mumberson

/ UK; Nikola Listes / HDK ...

NASREDDIN HODŽA 2011, Turska

Awards of Merit:

Grzegorz Szumowski / Poljska, Sevket Yalaz

/ Turska, Alejus Dibijos / El Salvador,

Cristobal Reinoso / Argentina, Xiaoqiang Hou

/ Kina, Jerzy Gluszek / Poljska, Ekrem

Borazan / Turska, Trayko Popov / Bugarska,

Rumen Dragostinov / Bugarska, Lubomir

Mihailov / Bugarska

Special Award: Ivailo Tsvetkov / Bugarska

Agim Sulaj / Italija, Serečko Puntarić / HDK,

Ross Thomson / Engleska ...

ŠALJEMO NA FESTIVALE

rok HDK / IZLOŽBA	IZLOŽBA	TEMA	FORMAT BR. RADOVA
08.12. 31.12.	The 10th Tehran Cartoon Biennial, No.44, after Ketabi sq, west Golnabi St., Hemmat Intersection, shariati Ave, Tehran, IRAN www.irancartoon.com/2010/daily/contest/biennial10/biennial2011.htm	1. PRAZNOVJERJE 2. SLOBODNA 3. PORTRET KARIKATURA	min A4 - max.A3 max. 3 rada po temi
29.12. 15.01.	OSTEN WORLD GALLERY OF CARTOONS, „8.UDARNA BRIGADA“. No.2, 1000 Skopje, MACEDONIA www.osten.com.mk	SLOBODNA	A4 ili A3 max. 3 rada
2012			
05.01. 16.01.	NUCK "Anton Panov" (Festival caricature) Blv. "Goce Delcev" bb, 2400 Strumica, MACEDONIA	KARNEVAL - EROTIKA	A4 max. 3 rada
12.01. 25.01.	UMORISTI A MAROSTICA - PIAZZA CASTELLO 12 - 36063 MAROSTICA (VI) – ITALY www.umoristiamarostica.it	PUTOVANJA	max. A3 max. 3 rada
12.01. 31.01.	World Press Cartoon, AP. 1179 EC Picoas, 1050-001 LISBOA, PORTUGAL http://www.worldpresscartoon.com/en/#/regulamento	1. PORTRET KARIKATURA 2. GAG KARIKATURE 3. EDITORIAL CARTOON	max. A3 jedan rad po kategoriji
26.01. 12.02.	Międzynarodowa Wystawa SATYRYKON-LEGNICA 2012 Chojnowska 2, AKADEMIA RYCERSKA 59-220 Legnica, POLAND	1. KARIKATURE (ŠALA) 2. KARIKATURE (SATIRA)	min A4 - max.A3 neograničen
26.01. 29.02.	HU ZHEN YU, Room 341 Building #364, JIN QIAO SHI DAI JIA YUAN, Yun Jing East Road, TONG ZHOU QU, BEIJING 101121 CHINA http://www.redmanart.com/en/bencandy.php?fid=6&id=369	1.KINESKI ZMAJ 2.PANDA 3.SLOBODNA	max. A3 neograničen
09.02. 20.02.	Kulturni centar Kruševac, Festival "Golden Helmet" Takovska 2, 37000 Kruševac, SRBIJA	ATOM	min A4 - max.A3 neograničen
09.02. 25.02.	Mirosław Krzyśków (Konkurs), ul. Powstancow Warszawy 10/1 11-400 Ketrzyn, POLAND	ŽENA	max A3 neograničen
31.05. 30.06.	DAEJEON INT'L CARTOON INSTITUTE 450, Wolpyongdong, Daejeon city, 302-280 Seoul, KOREA www.dicaco.com	1. SLOBODNA 2. NOVI GRAD & EKO PRIČA (New City & Eco Story)	max. A3 neograničen (više od 2)

SAMOSTALNO SLANJE NA FESTIVALE (isključivo e-mailom)

PRIMAJU DO	PRAVILA PROČITAJ NA	TEMA	DRŽAVA
15.01.2012.	http://www.irancartoon.com/2010/daily/contest/fadjr2012.htm	1.NACIONALNA SVIJEST 2.SLOBODNA 3.PORTRET KARIKATURA	IRAN

TEHERAN, Iran

Grand Prize 8.000 \$ (karikatura na temu). U svakoj sekciji nagrade 2.000, 1.500 i 1.000 \$. Digitalni radovi se mogu slati e-mailom na info@irancartoon.com (300dpi, JPEG, više od 2.000 px). Katalog za selektirane autore. Traže Participation Form.

SKOPJE, Makedonija

Nagrade: 5.000 (za životno djelo) i tri puta po 1.000 \$ (za satirični crtež, strip i karikaturu). Katalog za najbolje. Postoji mogućnost slanja e-mailom.

STRUMICA, Makedonija

Postoje nagrade (Zlatna, srebrna i brončana plaketa). Love nema. Katalog ima.

MAROSTICA, Italija

Tema može biti obrađena kao karikatura ili strip. Primaju originale i printane karikature (numerirane i potpisane), a fotokopije ne primaju. Nagrada ima, ali bez šuškanja. Katalog za selektirane radove, a originale vraćaju. Postoji Entry Form.

LISABON, Portugal

Primaju originale (koje vraćaju), a dobre kopije i printane karikature moraju biti potpisane (i još dane i na CD-u). Nagrade 5.000, 2.500 i 1.000 \$ po svakoj sekciji, a Grand Prix iznosi 20.000 EUR. Priložiti novine s objavljenom karikaturom tijekom 2011.godine (i naslovnu stranicu tih novina). Katalog autorima koji su u njemu objavljeni. Obavezno prijavnica.

LEGNICA, Poljska

Više nagrada : 5.500, 5.000, 4.500, 4.000 PLN. Katalog za uvrštene autore. Radove vraćaju 2013., a mole ispunjen Application Form.

BEIJING, Kina

2nd Gold Panda ima nagrade od 2.000 i pet nagrada po 300 \$ + priznanja. Katalog za najbolje, mole originale i Entry Form.

KRUŠEVAC, Srbija

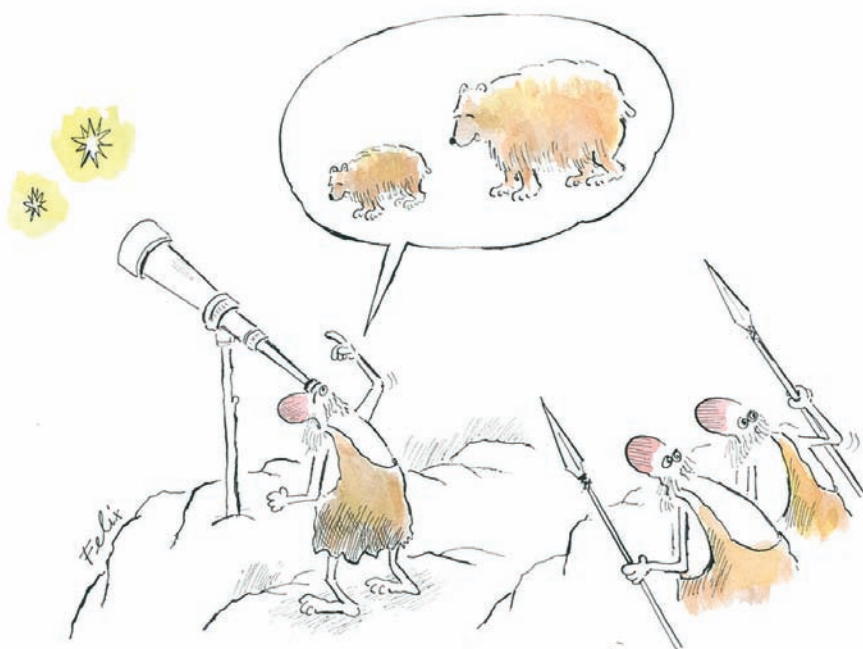
Primaju originale, ali ih ne vraćaju. Nagrade 800, 400 i 200 EUR-a. Katalog ne spominju.

KETRZYN, Poljska

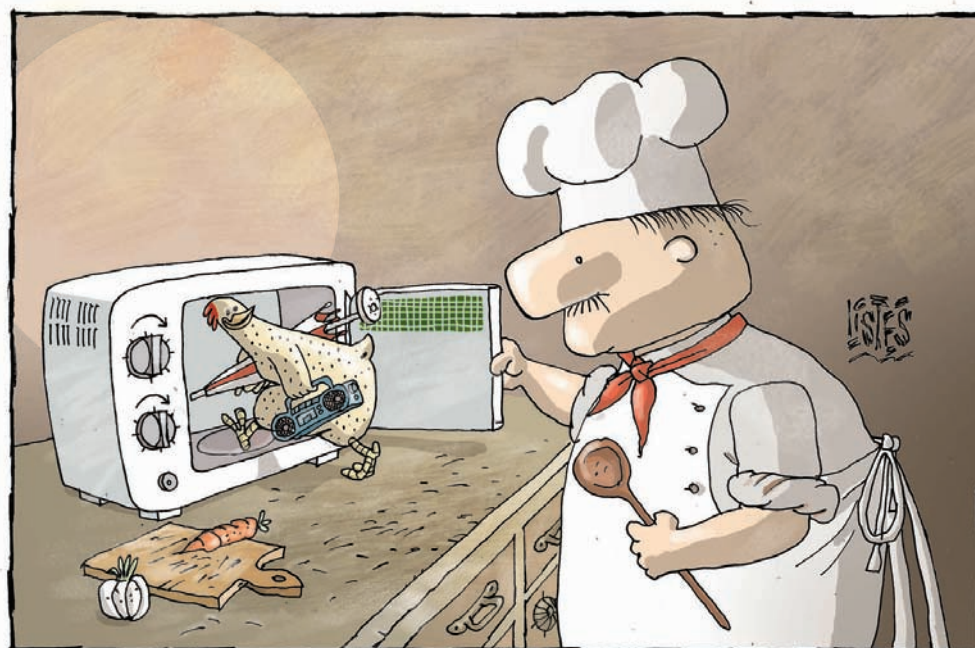
Tema je žena, a ne zaboravimo i godina nogometa. Nagrade će biti neočekivane i originalne. Mole životopis.

SEOUL, Koreja

Nagrade 3.000, 1.000, 500, 300 \$. Radove ne vraćaju, a katalog za sve uvrštene autore (oko 400 najboljih).

Nasreddin Hodža 2011, Istanbul (Turska):
Special Award, Srećko Puntarić

Aydin Dogan 2011, Istanbul (Turska):
Honorable Mention, Nikola Listeš

*Vinica 2011 (Makedonija):
Prva nagrada, Frano Cebalo*

U Narodnoj knjižnici Vrbovec u travnju je održana promocija slikovnice „Djevojčica i sance“ autora Krešimira Kvešteka i Lidije Šustek. Uz promociju slikovnice otvorena je i izložba karikatura Božidara Vukelića Bobe.

*Međunarodni festival karikature Solin 2011:
Grand Prix, Miroslav Georgijevski
tema: arheologija*